Jaarverslag **2024**

Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe

recreatieschap.nl

Recreatieschap **Drenthe**

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2024

Recreatieschap Drenthe 4

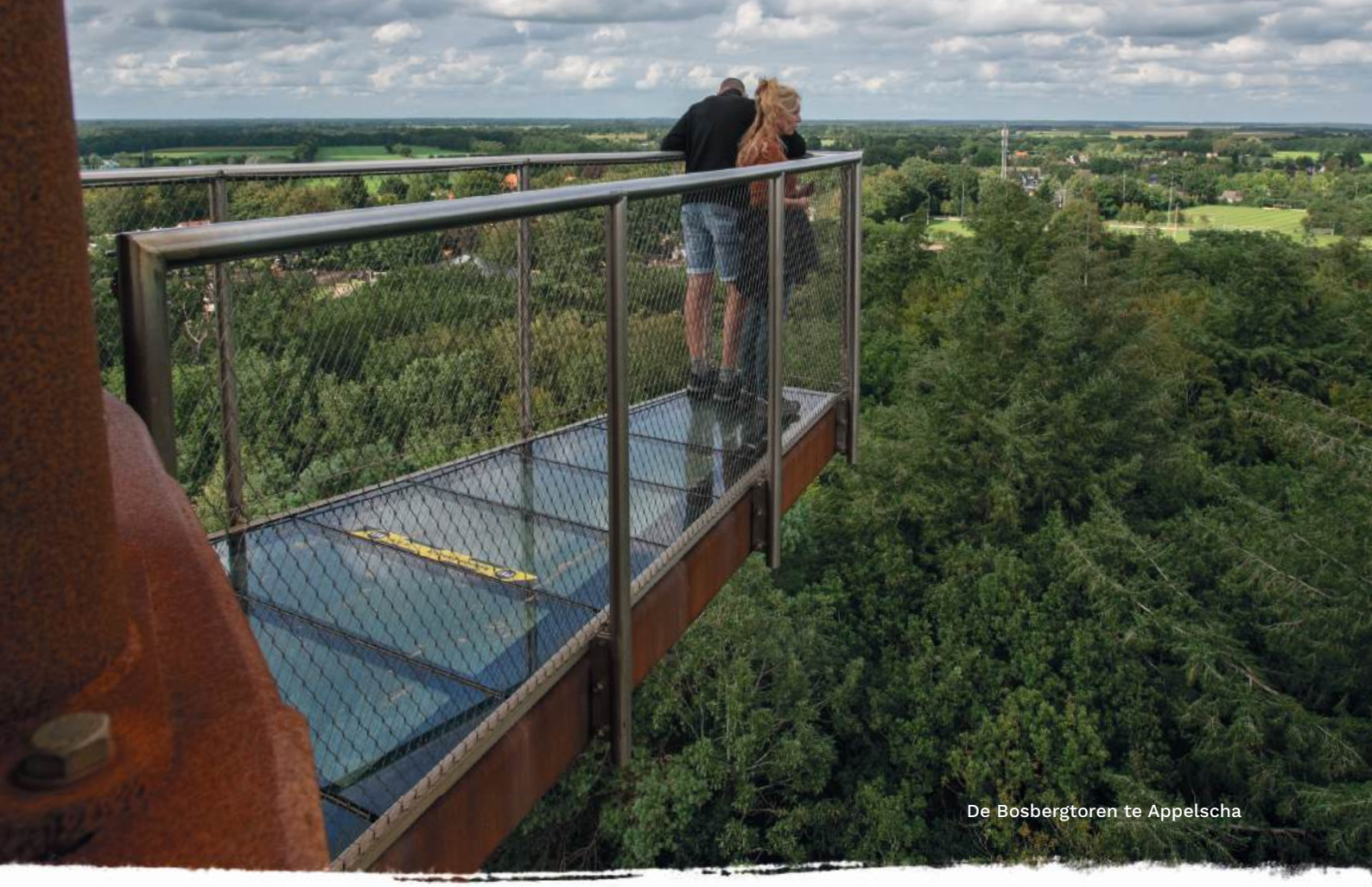
Kerngegevens 7

Bericht van het Dagelijks Bestuur 10
- A. Voorwoord 10
- B. Ontwikkelingen op bestuurlijk niveau 10
- C. Ontwikkelingen 2024 10
- D. Belang Recreatie en Toerisme 13
- E. Inzet Reacreatieschap 16
- F. Taken 16
- G. Aorta 21
- H. Doelmatigheid en Rechtmatigheid 21
- I. Communicatie 23
- J. Resultaat Boekjaar 24
- Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 24

Programmaverantwoording 26
- 1. Personeel 26
- 2. Huisvesting 27
- 3. Onderhoud 27
- 4. Overige 28
- 5. Stimuleringsfonds 30
- 6. Projectverantwoording 30
- 7. Blik vooruit 43

De Bosbergtoren te Appelscha

Jaarrekening 2024

Balans 45

Programmarekening 47

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 48
- Inleiding 48
- Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening 48

Toelichting op de balans 52

Toelichting op de programmarekening 58

Verplichte paragrafen 69

Controleverklaring 79

1. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 80

Bijlagen 85
1. Bijdrage gemeenten in de exploitatiekosten 81
2. Bijdrage gemeenten in het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme 87
3. Overzicht materiële vaste activa 88
4. a. Onderhanden projecten 89
   b. Toelichting op lopende projecten 90
5. Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme 96
6. Bestemmingsreserve stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme 98
7. Gebeurtenissen na balansdatum 99

Daarom Recreatieschap Drenthe

Samenwerken aan aantrekkelijk recreatief-toeristisch Drenthe en Ooststellingwerf

Drenthe en Ooststellingwerf bieden een rijke natuur, historische bezienswaardigheden en een ontspannen, landelijke sfeer, wat het aantrekkelijk maakt voor zowel binnenlandse als buitenlandse toeristen.

Het Recreatieschap is gespecialiseerd in recreatie en toerisme en werkzaam op het snijvlak van ondernemers en gemeenten. Het Recreatieschap adviseert bestuurders, overheden en ondernemers. Daarnaast is zij actief bij conceptontwikkeling, realisatie en exploitatie van projecten en routestructuren. We werken vanuit de wetenschap dat recreatie en toerisme van groot belang is voor de vitaliteit van Drenthe en Ooststellingwerf.

Het Recreatieschap snapt hoe bestuurlijke processen verlopen en beweegt zich proactief binnen de recreatiesector. Zo creëert zij kansen voor haar opdrachtgevers, mogelijkheden voor ondernemers en resultaten voor recreanten en toeristen.

N.B.: Voor de leesbaarheid wordt in dit jaarverslag en -rekening gesproken over Drenthe en Drentse ontwikkelingen maar dit betreft ook de gemeente Ooststellingwerf.

Over **Ons**

Missie

Missie

Het Recreatieschap Drenthe staat midden in de recreatief-toeristische sector in Drenthe en Ooststellingwerf. We ondersteunen, ontwikkelen en voeren uit met oog voor de omgeving en in de wetenschap dat recreatie en toerisme van groot belang zijn voor de vitaliteit van Drenthe. Hierin nemen we onze verantwoordelijkheid.

Wat wij doen

Wat doen wij

Het Recreatieschap is **voor de Drentse gemeenten en de gemeente Ooststellingwerf** hun 'spin in het web' op het gebied van recreatie en toerisme; we ondersteunen onze deelnemers in het maken van keuzes. We zijn ervan overtuigd dat onderlinge samenwerking essentieel en een voorwaarde is om te komen tot goed recreatief-toeristisch beleid. Immers de gebruiker, de toerist (ook de inwoners) en recreant, kent geen (gemeente)grenzen. Op de terreinen **beleidsadvisering, routebureau en projectontwikkeling** zijn we dé kennisbron voor de gemeenten en leveren we kwalitatief hoge dienstverlening en service.

Het Recreatieschap richt zich op coördinatie en afstemming, advisering, plan- en projectontwikkeling, uitvoering en beheer. Om deze doelen te bereiken zet het Recreatieschap in op:

- Tevreden deelnemers c.q. opdrachtgevers binnen de GR;
- Integrale aanpak op bovengemeentelijk niveau;
- Financieel gezonde, transparante en duurzame bedrijfsvoering;
- Gemotiveerde medewerkers;
- Stimuleren kennisdeling en -ontwikkeling;
- Samenwerken en lobbyen vanuit gerichtheid op haalbare resultaten;
- Sterk positioneren binnen haar netwerk c.q. haar opdracht.

Samen-werkingen

We werken (nauw) samen met veel organisaties, zoals Marketing Drenthe, provincies, Vitale Vakantieparken, HISWA-RECRON Drenthe, KHN afdeling Drenthe, NTFU, Stichting Paardenroutes Drenthe, ANWB, IVN, Nivon, Wandelnet, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Het Drentse Landschap, Fietsplatform, Wielerplatform e.a. Juist deze samenwerking, het elkaar weten te vinden én het kennen van elkaars activiteiten is efficiënt, effectief én belangrijk binnen het speelveld van de recreatief-toeristische sector.

Ondernemers en inwoners

Drenthe biedt veel kansen voor ondernemers in de recreatie- en toerismesector. Door in te spelen op de specifieke kenmerken van de regio, zoals de natuur, cultuur en de behoefte aan duurzaamheid, kunnen ondernemers een waardevol aanbod creëren dat zowel toeristen als lokale bewoners aanspreekt. Het succes hangt af van het vermogen om creatieve, unieke en duurzame ervaringen te bieden die de regio authentiek en aantrekkelijk maken voor bezoekers. Het Recreatieschap ontwikkelt, ondersteunt en voert uit in de wetenschap dat recreatie en toerisme van groot belang zijn voor de vitaliteit van Drenthe en Ooststellingwerf. Niet alleen de toerist, maar ook zeker de inwoner is gebaat bij een aantrekkelijk recreatief gebied. Immers, voorzieningen in het gebied zijn vaak beschikbaar dankzij de toerist/recreant.

Vrijwilligers

Het Recreatieschap biedt een rijk scala aan routenetwerken en themaroutes, waarbij consistent onderhoud van groot belang is. Onze vrijwilligers spelen een cruciale rol in dit veldwerk. Minimaal twee keer per jaar controleren zij de staat van de bebording, maken de borden schoon, voeren kleine reparaties uit en rapporteren grotere onderhoudsbehoeften aan het routebureau.

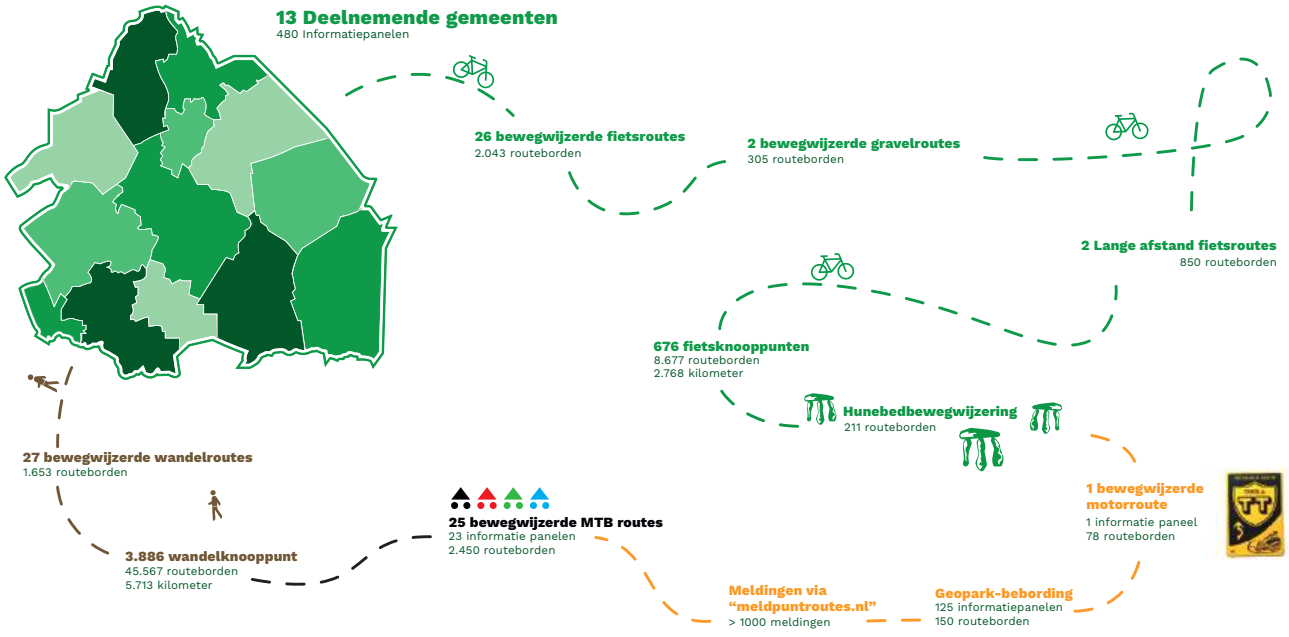
Elk jaar organiseren we een speciale vrijwilligersmiddag, waar een inspirerend programma naast waardevolle onderlinge contacten en ervaringsuitwisseling centraal staat. Op deze manier bedanken we onze “oren en ogen in het veld” voor hun onmisbare inzet en betrokkenheid!

Vrijwilligersmiddag 2024

Kern**gegevens**

Aantal deelnemende gemeenten	13
Aantal bewegwijzerde fietsroutes	26 (2.043 routebordjes)
Aantal LF (lange afstand) routes	2 (850 routebordjes)
Aantal bewegwijzerde wandelroutes	27 (1.653 routebordjes)
Aantal bewegwijzerde motorroutes	1 (1 informatiepaneel en 78 routebordjes)
Aantal bewegwijzerde MTB routes	25 (23 informatiepanelen en 2.450 routebordjes)
Aantal bewegwijzerde gravelroutes	2 (305 routebordjes)
Fietsknooppuntennetwerk	676 knooppunten en 8.677 routebordjes = 2.768 kilometer (waarvan 214 km binnen de gemeente Ooststellingwerf) (dubbelzijdig te fietsen)
Wandelknooppuntennetwerk	3.886 knooppunten en 45.567 routebordjes = 5.713 kilometer (dubbelzijdig te lopen)
Informatiepanelen	480
Geopark-bebording	125 informatiepanelen en 150 routebordjes
Hunebedbewegwijzering	211 routebordjes
Meldingen via “meldpuntroutes.nl”	> 1000 meldingen

Personeelsgegevens (situatie per 31 december 2024)

Aantal fte directie	1,0 fte
Aantal fte beleidsadvisering	2,3 fte
Aantal fte routebureau	4,5 fte
Aantal fte ondersteunend	2,0 fte
Totaal	9,8 fte
Aantal medewerkers	13 personen

1. Havezate Mensinge
2. Speelgoedmuseum Kinderwereld
3. Uitkijktoren Onlanden
4. Internationaal Klompenmuseum
5. Museum de Buitenplaats
6. Museum De Wachter
7. Sprookjeshof Zuidlaren
8. Natuurplaats Noordsche Veld
9. Nationaal Gevangenismuseum
10. Breeland Recreatie
11. Rijk der Kabouters
12. Drents Museum
13. De Bonte Wever
14. Uitkijktoren De Zeven
15. Klimbos Appelscha
16. Verkeers- en attractiepark Duinen Zathe
17. Bosbergtoren
18. Buitencentrum Drents-Friese Wold
19. Vogelkijkhut
20. TT Circuit
21. Herinneringscentrum Kamp Westerbork
22. C+B Museum
23. Joytime Vrijetijdsrecreatie
24. Boomkroonpad
25. DX Adventures
26. Attractiepark Drouwenerzand
27. Hunebedcentrum
28. 25° Noord Recreatie
29. Keramisch museum Goedewaagen
30. Eko-Tours
31. Kabouterland
32. Openluchtmuseum Ellert en Brammert
33. Monumentendorp Orvelte
34. Shakespearetheater Diever
35. Nationaal Vlechtmuseum
36. Museum De Proefkolonie
37. Toegangspoort Holtingerveld
38. Radiotelescoop
39. The Nature Game Drenthe
40. Bezoekerscentrum Dwingelderveld
41. Col du VAM
42. Kartcircuit Pottendijk
43. Wildlands Adventure Zoo
44. Veenpark
45. Veenloopcentrum Weiteveen
46. Van Gogh Huis Drenthe
47. Ermerstrand
48. Plopsa Indoor
49. Kasteel Coevorden
50. Speelparadijs Cowboys en indianen
51. Onderduikersmuseum De Duikelaar
52. Vliegveld + Skydive Hoogeveen
53. Museum De Wemme
54. Beeldenpark De Havixhorst
55. Speel- en ijsboerderij De Drentse Koe
56. Museumboerderij de Karstenhoeve
57. Drukkerijmuseum Meppel

a. Doolhofpark Bakkeveen
b. Landgoed Nienoord
c. Martinitoren
d. Hortus Botanicus Haren
e. Museumspoorlijn STAR
f. Funpark Meppen
g. Attractiepark Slagharen
h. Giethoorn
i. Nationaal Park Weerribben-Wieden

Ontwikkelde dagrecreatiekaart

Kijk ook eens op drenthe.nl
Voor regionale informatie z.o.z.

Recreatieschap **Drenthe**

Bericht van het **Dagelijks bestuur**

A. Voorwoord

Wij bieden u het jaarverslag en de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe aan. De jaarrekening is gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring van Van der Meer Accountants & Adviseurs te Groningen.

B. Ontwikkelingen op bestuurlijk niveau

Vanuit elke deelnemende gemeente heeft een wethouder zitting in het Algemeen Bestuur. Deze wethouder heeft recreatie en toerisme in zijn of haar portefeuille. Het Algemeen Bestuur komt vijf keer per jaar bijeen. Het bestuur houdt zich bezig met beleidsbepaling, strategische koers, controle en toezicht en neemt besluiten ten aanzien van belangrijke aangelegenheden.
De agendastukken worden voorbereid door het Dagelijks Bestuur (zijnde een afvaardiging van de leden van het Algemeen Bestuur). Hieronder vallen ook de stukken die zorgen voor sturing van de organisatie, te weten de (financiële) beleidsbrief en de begroting, en de verantwoording in de vorm van de jaarrekening.
Samen met het bestuur werkt het team van Recreatieschap continue aan het verbeteren, versterken en de efficiency/doelmatigheid van de organisatie. Zo blijft het Recreatieschap een organisatie die de sector en de deelnemende gemeenten ontzorgt maar bovenal meebeweegt in een sterk veranderende maatschappij en omgeving. Naast schaalvoordelen leidt de bundeling van krachten tot optimale samenwerkingen.

C. Ontwikkelingen 2024

Ruimte voor recreatie
Veel recreanten brengen hun vrije tijd graag in de natuur door, of dat nu wandelend, fietsend of varend is. Belangrijke redenen voor een bezoek aan ‘het groen’ zijn de behoefte aan sporten en bewegen, het verlangen om één te zijn met de natuur, en de behoefte om de drukte van de stad te ontvluchten. Deze activiteiten hebben niet alleen positieve effecten op de fysieke gezondheid, maar ook op de mentale welzijn. De natuur helpt bij stressvermindering, bevordert de ontwikkeling van kinderen en draagt bij aan persoonlijke zingeving.

Tegelijkertijd is het thema ‘ruimte’ een belangrijk vraagstuk in Nederland. De uitdagingen rond energievoorziening en klimaatadaptatie vereisen ruimte, net als het oplossen

van het huizentekort en het verbeteren van infrastructuur en landbouw. Diverse ruimteclaims zijn ingediend om deze noodzakelijke transities vorm te geven. Recreatie en toerisme kan een kans zijn in meerdere van deze discussies. Het is cruciaal dat de sector meer aandacht krijgt, zodat ze een volwaardige rol kan spelen in de ruimtelijke ontwikkelingen van ons land en bijdragen aan een gezondere samenleving.
De autonome groei van inkomend én binnenlands toerisme laat zien dat we ruimte moeten creëren voor recreatie en toerisme. Niets doen is geen optie. Fysieke ruimte om bezoekers letterlijk te kunnen ontvangen en ruimte om te zorgen dat bepaalde gebieden leefbaar blijven en bewoners en gebieden geen overlast ervaren van bezoekers.

“(Inter)nationale invloeden
In 2024 hebben we helaas ook te maken met oorlogen. Dit leidde naast menselijk leed ook tot **politieke spanningen**, onveiligheid en onzekerheid. Dit komt ook tot uiting in de **inflatie**; deze was in 2024 wel iets lager dan in 2023. De stijging wordt m.n. veroorzaakt door prijsstijging van voedingsmiddelen. **Inflatie** en economische onzekerheid zorgen ervoor dat de consument minder uitgeeft maar vakantiegeld wordt nog steeds daadwerkelijk uitgeven aan vakantie. De landelijke politiek heeft een wetsvoorstel ontworpen om het BTW-tarief op verhuuraccommodaties te verhogen van 9% naar 21%. Dit raakt de toeristische sector; overnachtingen op vakantieparken, hotels en pensions en de verhuur van ingerichte accommodaties zoals tenten en stacaravans (voor kamperen blijft het tarief gelijk). Het wetsvoorstel leidt tot zorgen over de gevolgen voor de sector

Arbeidsmarkt
Een landelijk probleem is het **tekort aan arbeidskrachten**. In 2024 is de krapte iets afgenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. Meest genoemde oplossing die genoemd worden zijn: anders werven en selecteren, mensen opleiden en vasthouden, deeltijdwerkers meer uren laten werken en het werk slimmer organiseren. In de vrijetijdssector hebben we hier helaas ook mee te maken. We zien landelijk vergrijzing én minder jongeren kiezen voor een opleiding en baan in onze sector. Gewerkt moet worden aan verbeteren van de arbeidsvoorwaarden, doorgroeimogelijkheden en meer vaste dienstverbanden. De gevolgen van het personeelstekort in de horeca zijn merkbaar, met name in langere wachttijden, verminderde servicekwaliteit, beperktere openingstijden van restaurants en zelfs sluitingen van vestigingen.

Bijna de helft van de logiesverstrekkers heeft personeelstekorten. Mede hierdoor ontkomt de hotelsector er niet aan om te innoveren. Dit is iets waar de sector niet in voorop loopt. Hotels hechten doorgaans veel waarde aan persoonlijke service en zijn vaak terughoudend met het gebruik van technologie richting gasten. Echter, door de structurele personeelstekorten is het noodzakelijk om een deel van de werkzaamheden te automatiseren. Zoals bijvoorbeeld met digitale check-in systemen en het gebruik van afruimrobots in het restaurant. Daarnaast kunnen nieuwe technologieën, zoals generatieve AI, worden ingezet om vragen van hotelgasten te beantwoorden en specifieke hotelinformatie in hun eigen taal te verstrekken.

In 2024 zien we dat het aantal cafés in Drenthe met 8% is gedaald t.o.v. het jaar daarvoor; op zich zijn de omzetten nog wel prima, maar hebben zaken te maken met sterk stijgende kosten (vanaf 1 januari 2026 BTW verhoging naar 21%). Ook een veranderende levensstijl wordt genoemd (vroeger maakte een cafébezoek deel uit van het opdoen van sociale contacten, tegenwoordig biedt de smartphone daarvoor een alternatief).

Weersomstandigheden

Het jaar 2024 liet extremen zien in weersomstandigheden, wereldwijd hitte, storm en overstromingen. We zien in Europa wisselende uitersten die bijdragen aan het besef dat de vrijetijdssector hier actief op moet gaan acteren. In Nederland hadden we te maken met een extreem nat jaar en het aantal zonuren viel tegen. Een warm voorjaar werd vervolgd met een natte zomerperiode (juli 2024 was extreem nat). Zorg voor klimaatbestendige kampeerterreinen (zowel rekening houdend met zowel natte perioden als met droge perioden, voldoende schaduwplekken). Grotere en vaker voorkomende extremen in temperatuur, droogte, of juist natte condities kunnen grote effecten hebben op de natuur. Stijging van de gemiddelde temperatuur zorgt ervoor dat klimaatzones naar het noorden opschuiven. “Droog wordt droger. En wanneer het regent, regent het harder.”

Bezoekersaantallen
In 2024 groeit het verblijfstoerisme in Nederland naar verwachting met circa 3,2% naar 51 miljoen verblijfsgasten, uit zowel binnen- en buitenland. De binnenlandse verblijfsbezoeken (bijna 30 miljoen) herstellen verrassend sterk na een lichte krimp in 2023. Dit compenseert voor afzwakkende verblijfsbezoeken uit het buitenland. onder andere een zeer regenachtig eerste halfjaar, hogere hotelprijzen in Amsterdam en een sterkere trek naar mediterrane bestemmingen (ook voor het najaar) (bron: NBTC).

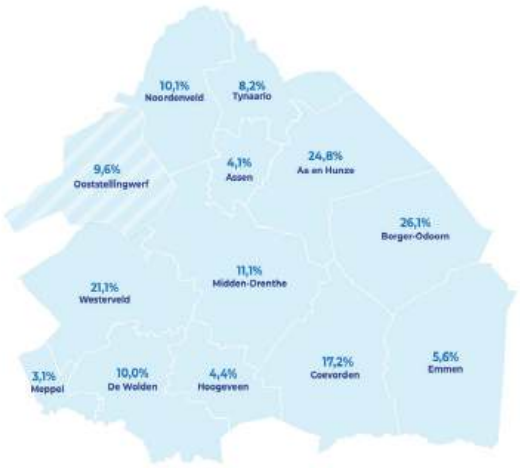
Bezoekerservaring
Uit het bezoekersonderzoek van Marketing Drenthe blijkt dat een merendeel van de gasten voor Drenthe kiest vanwege de natuur, de rust en de ruimte te beleven, vaak wandelend of op de fiets. Bezoekers komen in onze provincie dan ook op adem en genieten volop van de Drentse natuur. De positieve ervaringen zorgen ervoor dat een meerderheid van plan is terug te komen en bereid is om hun ervaringen met anderen te delen.

D. Belang Recreatie en Toerisme

Als we naar onze provincie kijken zien we dat de recreatie- en toerisme sector is van groot belang, net zoals voor veel andere regio's. Toerisme draagt aanzienlijk bij aan de economie en de 'brede welvaart' van Drenthe en Ooststellingwerf. Het zorgt, naast werkgelegenheid, voor het bevorderen van de leefbaarheid. Voorzieningen zoals fiets- en wandelpaden, watersporten en kampeerfaciliteiten trekt toeristen aan, maar heeft ook zijn waarde voor de eigen inwoner. Lokale bedrijven gedijen en daarmee draagt de sector bij aan de algehele economische groei. De economische omvang en impact van recreatie en toerisme wordt vaak niet als dusdanig gezien.

Omzet
In 2023 is de omzet binnen de recreatief-toeristische sector in Drenthe gegroeid naar € 1.343 miljoen (2021: € 1.013 miljoen). In de Friese gemeente Ooststellingwerf werd € 78,8 miljoen omzet (2021: 63 miljoen) gegenereerd (2021: dit is excl. de coronasteun die de sector heeft ontvangen van de overheid). Dagtochten, zoals bestedingen in de dierentuin, bij de TT, bij de Nationale Parken, in de gezellige brinkdorpen ed. zijn verantwoordelijk voor het grootste deel van de omzet, circa 58%. De overige 42% is toe te schrijven aan de verblijfsmarkt (bron: Ecorys 'Toerisme in Drenthe', december 2024).

Werkgelegenheid

De recreatieve sector draagt substantieel bij aan de provinciale economie. Uit het onderzoek kunnen we aflezen dat zowel de bestedingen (direct en indirect) als de werkgelegenheid die de sector oplevert belangrijk is. Ongeveer 9% van de banen komt voort uit de toeristische bestedingen. Hiermee behoort het tot de top-5 van de sectoren qua werkgelegenheid. Bijna 22.000 werkzame personen zijn actief in de recreatief-toeristische sector. Het gaat hierbij zowel om de directe als de afgeleide werkgelegenheid bij toeristische bedrijven. Te denken valt onder andere aan werkgelegenheid bij verblijfsaccommodaties, attracties en de lokale middenstand en horeca.

Vrijetijdstijdsbesteding is voor iedereen belangrijk, leerzaam, sociaal en gezond. De overheid heeft een belangrijke taak hierin te vervullen, die formeel zelfs is geborgd in de grondwet (Artikel 22). “De overheid moet de volksgezondheid in Nederland bevorderen en ze moet zorgen voor voldoende goede woningen. Verder schept de overheid voorwaarden voor ontplooiing en vrijetijdsbesteding. De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid.” (Bron: Artikel 22).

Tot op heden ontbreekt een goede coördinatie door de nationale overheid en cruciale keuzes worden te vaak overgelaten aan provincies, gemeenten en andere decentrale partijen, zonder duidelijk afwegingskader. Aan de nationale overheid wordt gevraagd om deze handschoen nadrukkelijk op te pakken.

Om vorm te geven aan ‘meer ruimte voor recreatie’ zien we de volgende kansen:

- Nieuwe “beleef”-natuur is noodzakelijk om de toenemende recreatiedruk op te vangen.
- Meer recreatiegebied (zwemplekken, dagrecreatie, speelplekken ed.) en zorg voor kwalitatief goede routes. Routes maken het landschap toegankelijk en beleefbaar

- Meer groen en recreatieruimte in het stedelijk gebied. Inwoners van stedelijk gebied moeten vanuit hun voordeur veel vaker direct een aantrekkelijk recreatief aanbod aantreffen. Dat zal ook zorgen voor een verminderde druk op omliggende (natuur) gebieden. Zorg ervoor dat groene normen worden opgenomen in stedenbouwkundige plannen en dat ‘groen in de stad’ meeweegt in aanbestedingen richting o.a. ontwerpers en projectontwikkelaars.

Het is belangrijk de maatschappelijke waarde van recreatie en toerisme in de volle breedte van de sector in beeld te hebben.

Recreatie en toerisme....
....is een economische sector van formaat (omzet van € 1,343 miljard in Drenthe, € 79 miljoen in Ooststellingwerf, werkgelegenheid 9% in Drenthe 9,6% in Ooststellingwerf) (bron: Ecorys rapportage “Toerisme in Drenthe”, november 2024)
....draagt indirect bij aan andere sectoren (draagt bij aan een goed woon- en vestigingsklimaat, levert inkomsten op en draagt bij aan werkgelegenheid bij toeleveranciers)
....vergroot de kwaliteit van leven (inwoners maken zelf gebruik van routenetwerken, attracties, evenementen, natuurgebieden); de sector is een oplossing voor allerlei bredere maatschappelijke vraagstukken zoals krimp, duurzaamheid, werkloosheid, sociale problematiek etc.
....maakt mensen gelukkiger (recreanten voelen zich over het algemeen beter tijdens hun vakantie, vrijetijdsbesteding in vergelijking met hun dagelijks leven)
....verbindt groepen mensen (zorgt voor verbinding en samenhang tussen groepen mensen, versterkt nationale en regionale trots, zorgt voor culturele uitwisseling)
....is de sociale verbinding (binnen de bedrijven zijn mensen actief met verschillende achtergronden, leeftijden en opleidingsniveaus)

E. Inzet Recreatieschap

Het economische belang van toerisme voor de Drentse economie in het algemeen en voor de eigen inwoners in het bijzonder vraagt een actief beleid van de gemeenten. Het behoud c.q. zorgen voor groei van de toeristische bedrijvigheid gaat niet vanzelf. Publieke investeringen die het toerisme stimuleren, zullen noodzakelijk zijn en blijven om de vitaliteit van de sector te behouden.

Het waarborgen van de vitaliteit van de regionale economie is gebaat bij actief gemeentelijk en provinciaal beleid. De inzet en visie van Provincie Drenthe is vastgelegd in de toekomstgerichte Agenda Recreatie en Toerisme. Provincie Drenthe; zij ontwikkelt en stimuleert recreatief-toeristische ontwikkelingen welke gekoppeld kunnen worden aan de initiatieven van de gemeenten.

Het is en blijft van belang dat de politiek sterk blijft focussen op recreatie en toerisme in de provincie Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf en vooral, waar dat kan, de samenwerking opzoekt.

De basis voor effectief beleid ligt bij afstemming en samenwerking. Via het Recreatieschap kunnen gemeenten elkaar enthousiasmeren, samen kansen ontdekken en hun recreatief-toeristisch beleid op elkaar afstemmen vooral daar waar het gemeentegrensoverschrijdende activiteiten betreft. Ook de samenwerking met de diverse andere spelers binnen het werkveld, vooral ook de ondernemers, is een belangrijke basisvoorwaarde. Via het Recreatieschap kunnen gemeenten (bestuurlijk en ambtelijk) actief en adequaat inspelen op de wensen en behoeften van de sector en daardoor het sociaal-economische belang benutten en versterken.

F. Taken

Het Recreatieschap is behulpzaam bij het vormen van beleid, het agenderen van het belang van de sector en is een uitvoerende schakel binnen de ontwikkeling van recreatie en toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf.
De kerntaken van het Recreatieschap zijn:

Beleidsontwikkeling en -ondersteuning

Het Recreatieschap behartigt de belangen van de Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf op het gebied van recreatie en toerisme. Hiertoe wordt door de bestuursleden, de directeur en de medewerkers in een groot aantal organisaties, werkgroepen, stuurgroepen en andere overlegplatforms, geparticipeerd. Indien noodzakelijk en gewenst wordt beleid ontwikkeld.
Het Recreatieschap zoekt de verbinding tussen de recreatief-toeristische beleidsplannen van de gemeenten. Zo hebben we dit jaar meerdere sessies georganiseerd voor de ambtenaren recreatie en toerisme. Hierin hebben we bijvoorbeeld gekeken naar

gezamenlijke uitgangspunten voor een visie op recreatie en toerisme. Uiteraard maakt iedere gemeente voor zich hier keuzes in, maar het is goed om de gezamenlijke basis ook helder te verwoorden.

In 2024 heeft het Recreatieschap, samen met Provincie Drenthe en Marketing Drenthe, gewerkt aan een grote opgave: verduurzaming van de sector. Landelijk is Duurzaamheid een thema met hoge prioriteit. Niet alleen bezoekers maar ook bewoners moeten duurzaam en aangenaam kunnen leven en wonen. Daarnaast is het inzetten op duurzaamheid van belang voor ondernemers om toekomstbestendig te zijn. Steeds meer gasten zoeken duurzame accommodaties. In 2024 is het Duurzaamheidsprogramma Recreatie en Toerisme opgeleverd met actie en projecten. Dit vormt de basis om in 2025 mee aan de slag te gaan.

Ook wordt actief meegedacht met gebiedsontwikkelingsplannen zoals bijvoorbeeld in Ruinen. Uiteraard is er ook aandacht voor de afstemming tussen provinciaal en gemeentelijk beleid en beleid en ontwikkelingen van derden, zoals natuurbeschermingsorganisaties, Gastvrij Drenthe, HISWA-RECRON, KHN, Koloniën van Weldadigheid en De Hondsrug UNESCO Global Geopark. Het Recreatieschap zoekt daarbij de verbinding.

Ook de afstemming van grensoverschrijdende beleidsplannen hoort hierbij met Emsland Touristik, Grafschaft Bentheim en de buurprovincies Groningen, Fryslân en Overijssel. Het Recreatieschap treedt adviserend op richting de gemeenten. Naast algemene adviezen en onderzoeken (Ecorys, Dashboard Impact Toerisme) voor alle gemeenten worden ook individuele gemeenten, natuurbeschermingsorganisatie en ondernemers ondersteund. De communicatie, verspreiding van kennis en de verbinding binnen de sector is van belang. Hiervoor heeft het Recreatieschap een aantal instrumenten ontwikkeld, zoals de overleggen met de ambtenaren Recreatie en Toerisme (het zgn. Aorta-overleg), het jaarlijkse Recreatiecongres, periodieke nieuwsbrieven en de eigen website van het Recreatieschap (www.recreatieschap.nl).

Routebureau

Het routebureau van het Recreatieschap ontwikkelt, beheert en onderhoudt bewegwijzerde routes en routenetwerken op het gebied van wandelen en fietsen zodat de recreant actief kan genieten van Drenthe en Ooststellingwerf.
Daarnaast ondersteunen we gebruikersgroepen in het onderhouden van MTB en hippische routes met de inzet van het 'Buitensport fonds'. De behoefte aan kwalitatief goede recreatieve netwerken is groot. Men wil graag in de eigen omgeving recreëren en zo voldoen aan de behoefte om er op uit te trekken. Zowel inwoners als gasten maken volop gebruik van de routestructuren.

Doelen vanuit de visie op routegebonden recreatie (2024-2030):

- Het Routebureau biedt de best onderhouden fiets- en wandelroutes van Nederland.
- Recreatieschap Drenthe profileert zich als dé expert en centrale spil op het gebied van routegebonden recreatie.
- Onze expertise en faciliteiten worden actief ingezet om het recreatieve werkveld en lokale gemeenschappen te ondersteunen.

Acties & Speerpunten:

1. De basis op orde – Kwaliteitsbeheer van routes en knooppuntnetwerken.
2. Routes en netwerken om te beleven en bewegen – Ontwikkeling van aantrekkelijke en toegankelijke routes.
3. Verbonden met de samenleving – Samenwerking met stakeholders en stimulering van recreatief gebruik.

In 2024 heeft het routebureau hard gewerkt aan het afronden van de aanleg van het wandelknooppuntennetwerk. Heel Drenthe is nu voorzien van dit fijnmazige netwerk; waarbij mensen zelf eenvoudig korte of langere routes kunnen uitstippelen. De bewegwijzering in het veld bestaat uit routebordjes in combinatie met informatiepanelen. Daarnaast is het netwerk ook digitaal te raadplegen (via o.a. routeplanner van Wandelnet en de Fietsersbond) en zijn papieren routekaarten beschikbaar. Het netwerk leidt de wandelaar bovendien langs de minder bekende, maar schitterende plekjes van Drenthe en Ooststellingwerf.

Naast het ontwikkelen en realiseren van routestructuren is het routebureau ook een vraagbaak voor initiatieven in het gebied. Daardoor kunnen we zorgen voor afstemming in het soort bewegwijzering en waar mogelijk bebording combineren (verschillende aanduidingen op eenzelfde drager). Zo hebben we geadviseerd bij projecten als Van Gogh fiets- en wandelroutes, WMD-themaroutes, TT-(wandel)route, Liberation Route, meerdere lokale ommetjes, hardlooproutes en het Drenthepad.

Het werkveld van het routebureau bestaat uit:

- Bewegwijzerde wandel- en fietsroutes;
- Fietsknooppuntennetwerk;
- Wandelknooppuntennetwerk;
- Onderhoud en beheer van drie toiletvoorzieningen voor de recreatievaart bij Rogat, Echten (gesaneerd eind 2024) en Hoogersmilde Bij deze toiletvoorzieningen zijn informatiepanelen en verhalenpalen rond de cultuurhistorie van de Drentse Hoofdvaart en de Hoogeveense Vaart geplaatst. Verder doet het Recreatieschap jaarlijks een bijdrage in de kosten van een toiletvoorziening in Appelscha.

Hippische en MTB routes: Recreatieschap werkt samen met de Stichting Paardenroutes Drenthe en het Wielerplatform Drenthe; het onderhoud en beheer van de routes wordt via gebruikersgroepen uitgevoerd. Stichting Paardenroutes Drenthe heeft in 2023 zelf een ambitiedocument opgesteld. Wij hebben daarin meegedacht en samen met de provincie geholpen om de benodigde financiën beschikbaar te stellen. In 2024 is de stichting gestart met de uitvoering, waarbij het Routebureau ondersteuning biedt. De uitvoering richt zich, in samenwerking met terreinbeherende organisaties, op het behoud en de verbetering van de routes en het verkennen van de aanleg van een hippisch knooppuntennetwerk in het Drents-Friese Wold (dit betreft een pilot). De MTB-verenigingen worden ondersteund met materialen als palen en MTB-bebording. Daarnaast maken meerdere MTB-verenigingen gebruik van het ‘Buitensport fonds’ van het Recreatieschap.

Alle routes en netwerken worden digitaal aangeboden via diverse mediakanalen (o.a. routeplanner van Wandelnet, fietsrouteplanner van Landelijk Fietsplatform, fietsknooppuntenplanner van de ANWB e.a.).

Projectontwikkeling en beheer stimuleringsfonds

Projectontwikkeling
Op verzoek van de gemeenten initieert, stimuleert en/of administreert het Recreatieschap projecten die tot doel hebben de recreatieve sector in Drenthe te versterken. Alle projecten waarbij het Recreatieschap op enige wijze betrokken is, hebben een stevige relatie met recreatie en toerisme, bijvoorbeeld het ontwikkelen en onderhouden van fiets-, wandel-, MTB- en hippische netwerken alsook themaroutes, zowel fysiek met bebording als digitaal. Ook projecten ter versterking van de sector zoals Vitale Vakantieparken en het Recreatie Expert Team zijn onderdeel van onze portfolio (voor verder uitleg zie onderdeel Projectverantwoording).

Stimuleringsfonds
Ontstaan
Sinds 1998 heeft het Recreatieschap een fonds voor recreatie en toerisme, ook wel het stimuleringsfonds genoemd (dit is ook opgenomen in de gemeenschappelijke regeling). Jaarlijks stellen de deelnemende gemeenten een bedrag voor dit fonds beschikbaar gebaseerd op een vaste bijdrage en een bedrag in samenhang met de toeristische overnachtingen. Ongeveer 3% van de toeristenbelasting wordt zo via het Recreatieschap direct weer ingezet ter stimulering van de sector. De omvang van het fonds fluctueert daardoor. In 2024 was het fonds € 303.943,- groot.

Doelstelling
De doelstelling van het fonds is het op een doelmatige, effectieve en efficiënte wijze zorgdragen voor vernieuwing en stimulering van recreatie en toerisme in Drenthe in brede zin. Projecten die in aanmerking komen voor ondersteuning zijn bij voorkeur gemeentegrens overschrijdend qua impact.

Met een toezegging van een bijdrage uit het fonds kunnen op snelle wijze andere subsidiegelden worden verkregen. Zo kan snel worden ingespeeld op wensen vanuit overheden en bedrijfsleven. Projecten die niet of slechts met veel moeite zouden zijn gerealiseerd, zijn door inzet van het fonds toch uitvoerbaar gebleken. De opzet was dan ook in de afgelopen jaren zeer succesvol. De fondsmiddelen zorgen voor een grote multiplier in relatie tot de inzet van andere (subsidie)middelen.

Inzet
In 2024 is via de inzet van het stimuleringsfonds een investering in het Drentse/Ooststellingwerfse recreatief-toeristisch product van bijna 1,7 miljoen euro gerealiseerd. Met een bijdrage van € 1,- vanuit het stimuleringsfonds werd € 4,- aan mede-investeringen uitgelokt in 2024; een multipliereffect van 4.

Bedrijfsbezoeken Aorta-deelnemers

G. Aorta

Het Recreatieschap organiseert regelmatig (ongeveer elke zes weken) praktische overleggen tussen de recreatief-toeristische beleidsadviseurs van de Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf. Dit Algemeen Overleg Recreatie en Toerisme Ambtenaren (AORTA), onder leiding van het Recreatieschap, vormt een krachtig platform voor kennisdeling en samenwerking. Hier komen beleidsadviseurs samen om ervaringen uit te wisselen en elkaar te ondersteunen, vooral wanneer dezelfde dossiers spelen in meerdere gemeenten. Ook vertegenwoordigers van de provincie, Vitale Vakantieparken Drenthe en Marketing Drenthe nemen deel aan de overleggen.

Het overleg is niet alleen een uitwisseling van ideeën; we nodigen ook inspirerende sprekers uit om actuele onderwerpen te belichten. Daarnaast bieden we excursies aan naar toonaangevende recreatiebedrijven, waarmee we nieuwe trends en innovaties in de sector ontdekken.

Afhankelijk van de actualiteit vormen we vanuit AORTA ook kleinere werkgroepen om gericht adviezen voor gemeenten te ontwikkelen. Tijdens deze bijeenkomsten toetsen we de plannen en projecten van het Recreatieschap en betrekken we de gemeentelijke ambtenaren waar nodig.

Bovendien organiseert het Recreatieschap cursussen en excursies speciaal voor AORTA-leden. Op deze manier versterken we niet alleen de kennis van beleidsadviseurs, maar bouwen we ook aan een hechte samenwerking die klaar is om de uitdagingen van de recreatie- en toerismesector aan te pakken!

H. Doelmatigheid en rechtmatigheid

De aard en omvang van het Recreatieschap laten drie kenmerken zien:

- Kleinschaligheid;
- Effectiviteit;
- Intensiviteit (veel projecten).

Doelmatigheid

Het Recreatieschap werkt voortdurend aan de verbetering van de bedrijfsvoering en de administratieve opzet, waarbij mede de aanbevelingen van de accountant worden betrokken. Nieuwe ontwikkelingen, verdergaande digitalisering e.d. worden gesignaleerd en waar mogelijk doorgevoerd. De invordering van rekeningen, het verrichten van betalingen en het zorgen voor tijdige en juiste bevoorschotting van subsidiemiddelen heeft ook in het afgelopen jaar aandacht gehad.

Rechtmatigheid

In het kader van de rechtmatigheidscontrole en het speelveld waarbinnen het Recreatieschap zich beweegt, zijn volgens de van toepassing zijnde interne en externe regelgeving de volgende zaken onder de aandacht:

- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), inclusief notities van de commissie BBV;
- Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO);
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen;
- Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe;
- Regeling schatkistbankieren decentrale overheden;
- Rechtspositionele regelingen personeel en regelgeving belastingwetgeving;
- Wet op de Omzetbelasting 1968
- Wet Fido en treasurystatuut;
- Regelgeving Europees aanbesteden en staatssteun;
- Gemeentewet;
- Ambtenarenwet;
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector (WNT);
- Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA);
- CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (SGO);
- Kadernota rechtmatigheid;
- Wet op de loonbelasting 1964
- Algemene wet bestuursrecht

I. Communicatie

Communicatie

Communicatie is cruciaal voor het succes van onze organisatie. Door actief te communiceren met onze opdrachtgevers, belangstellenden en belanghebbenden, zorgen we ervoor dat zij goed geïnformeerd zijn over onze activiteiten en ontwikkelingen. Dit bevordert niet alleen transparantie, maar versterkt ook de relatie en betrokkenheid met onze doelgroep.

Onze nieuwsbrieven, gericht op verschillende segmenten zoals raadsleden en vrijwilligers, spelen een belangrijke rol in het delen van relevante informatie. In 2024 hebben we 3 algemene nieuwsbrieven verstuurd en 2 ten behoeve van onze vrijwilligers. Daarnaast zijn onze social media-kanalen essentieel voor het bereiken van een breder publiek en het stimuleren van interactie.

Effectieve communicatie helpt ons om feedback te verzamelen, de zichtbaarheid van onze projecten te vergroten en de naamsbekendheid binnen de sector te versterken. Door regelmatig updates te delen, creëren we een gevoel van gemeenschap en betrokkenheid, wat ons in staat stelt om onze doelen beter te bereiken.

Op onze website bieden we uitgebreide informatie over onze organisatie, waarmee we onze transparantie en toegankelijkheid benadrukken. Daarnaast benutten we actief diverse social media kanalen: op Instagram volgen ons 1.200 gebruikers, op Facebook bereiken we 2.100 volgers en op LinkedIn zijn we verbonden met 1.250 professionals. Deze platforms stellen ons in staat om onze boodschap effectief te verspreiden, interactie aan te gaan en onze community verder te versterken.

Netwerken/samenwerken

Het Recreatieschap speelt een essentiële rol als spil binnen het recreatief-toeristische werkveld namens de gemeenten. Door intensieve samenwerkingen met diverse organisaties creëren we waardevolle verbindingen die de regio versterken.

Onze partners en projecten omvatten:

- **Provincie Drenthe:** In het programma Vitale Vakantieparken Drenthe ontwikkelen we toeristisch-recreatieve netwerken en werken we aan belangrijke visies zoals de MTB- en Wandelvisie en hippische recreatie. Deze initiatieven dragen bij aan de versterking van de recreatieve infrastructuur in onze regio.
- **Marketing Drenthe:** Sinds 2021 zijn we gezamenlijk gehuisvest, wat de samenwerking aanzienlijk bevordert. Samen ontwikkelen we de 'Drenthe gids' en onderhoudt Marketing Drenthe de database achter 'Drenthe.nl', waardoor we onze informatie actueel en toegankelijk houden.
- **Regiomarketing organisaties:** In verschillende projecten stemmen we af met deze organisaties om de marketingstrategieën te optimaliseren en de aantrekkingskracht van onze regio te vergroten.
- **Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek en NP Drentsche Aa:** Samenwerking met gebiedspartijen zorgt ervoor dat we de natuurlijke en cultuur- rijkdommen van onze regio optimaal kunnen benutten.
- **Diverse ondernemersorganisaties:** Door initiatieven te ontplooien die de sector versterken, creëren we nieuwe kansen voor ondernemers en stimuleren we lokale economische groei.
- **Natuurorganisaties:** We streven naar een evenwichtige aanpak van 'beschermen, beleven en benutten', zodat de toegankelijkheid van natuurgebieden gewaarborgd blijft en recreatief-toeristische voorzieningen van hoge kwaliteit zijn.

Deze samenwerkingen zijn niet alleen gericht op het versterken van de recreatieve sector, maar ook op het verbeteren van de belevingswaarde voor bezoekers en het bevorderen van duurzame ontwikkeling. Door krachten te bundelen, zetten we samen stappen om een bloeiende en vitale toeristische toekomst voor Drenthe te behouden.

J. Resultaat boekjaar

Het boekjaar 2024 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 202.313,=

Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening

Onder verwijzing naar het vorenstaande stelt het Dagelijks Bestuur u voor:

a. Over te gaan tot vaststelling van de jaarrekening van het Recreatieschap 2024;

b. Het resultaat over 2024 te weten € 202.313,= als volgt te bestemmen:

- € 127.313,= uit te keren volgens de verdeelsleutel, opgenomen in de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe, aan de deelnemende gemeenten
- € 15.000,= ten gunste te brengen van de algemene reserve
- € 60.000,= ten gunste te brengen van het Stimuleringsfonds

Programma**verantwoording**

1. Personeel

Personeel is een integraal onderdeel van de organisatie en heeft directe invloed op de prestaties, het succes en de cultuur van de onderneming. Investeren in het welzijn, de ontwikkeling en de betrokkenheid van het personeel is van groot belang voor een duurzaam en succesvolle organisatie. Deskundig personeel dat werkt vanuit betrokkenheid is onmisbaar bij het uitvoeren van de taken van het Recreatieschap. Hun kennis en inzet is essentieel; medewerkers die de thema's kennen die spelen bij de opdrachtgevers van het Recreatieschap.

Binnen het Recreatieschap zijn verschillende disciplines aanwezig; beleidsadvisering (2,3 fte), routebureau (4,4 fte), ondersteuning bedrijfsvoering (2 fte) en directie (1 fte). Binnen de organisatie bieden we ook plaats aan een collega vanuit het doelgroepenbeleid van gemeenten. Verder staan we open om stageplekken te bieden aan MBO en HBO scholieren.

In 2024 is één medewerker langdurig afwezig geweest. De werkzaamheden zijn verdeeld over de andere medewerkers en een deel is opgevangen door externe inhuur.
Het onderhoud van het Fietsknooppuntennetwerk wordt uitgevoerd door het routebureau. Via het 'doelgroepenbeleid' van de gemeente Ooststellingwerf is een medewerker aangetrokken om, in een prikkelarme omgeving, mee te werken aan het instandhouden van het fietsknooppuntennetwerk in Drenthe en Ooststellingwerf.
Het Recreatieschap biedt ook ondersteuning, indien nodig, aan de deelnemende gemeenten. In 2024 is 1 medewerker tijdelijk parttime werkzaam geweest bij gemeente Ooststellingwerf. Dit vond aanvullend plaats naast de Recreatieschap taken, middels een detacheringscontract.

Jaarlijks voeren we beoordelingsgesprekken met onze medewerkers om wederzijdse verwachtingen te delen. Dit is cruciaal voor het waarborgen dat onze dienstverlening perfect aansluit bij de behoeften van de gemeenten.

Het Recreatieschap omarmt hybride werken; onze medewerkers hebben de vrijheid om zowel thuis als op kantoor te werken. We hebben uitstekende ICT-oplossingen en vergoedingsregelingen voor thuiswerkkosten geregeld, zodat iedereen optimaal kan functioneren.

In 2024 is een onderzoek uitgevoerd naar de medewerkerstevredenheid. Het onderzoek geeft een beeld van betrokken en tevreden medewerkers. De onderdelen Geluk en Welzijn, Psychologische Veiligheid, Fysieke Veiligheid, Leiderschap en Ondersteuning, Collegialiteit en Sociale Veiligheid, Werkplezier en Autonomie kennen een hoge score. Er zijn geen signalen die duiden op ongewenst gedrag, niet integer gedrag of sociale onveiligheid.

Het advies is om extra aandacht te besteden aan werkdruk en groeimogelijkheden binnen de organisatie. Tijdens de voortgangsgesprekken worden de uitkomsten van het onderzoek met de medewerkers besproken. Samen creëren we een gezonde en inspirerende werkomgeving waarin onze medewerkers kunnen floreren!

2. Huisvesting

Het Recreatieschap maakt, samen met Marketing Drenthe en Vitale Vakantieparken Drenthe gebruik van een kantoorruimte in Dwingeloo. Daarnaast gebruiken we een opslagruimte (voor onze materialen, bebording, bevestigingsmaterialen e.d.) op het industrieterrein van Dwingeloo.

Onze kantoorruimte is multifunctioneel ingericht, met diverse ruimtes voor samenwerking, overleg, geconcentreerd werken, bellen en digitaal vergaderen. Dit creëert een dynamische werkomgeving waarin medewerkers hun talenten volledig kunnen benutten. Samen bouwen we aan een sterke organisatie die blijft inspelen op de veranderende behoeften van de gemeenschap!

3. Onderhoud

Het Recreatieschap zet jaarlijks diverse projecten op, maar niet alle eindproducten blijven in ons beheer. Voor sommige producten, zoals de wandelnetwerken, is een structurele financiële bijdrage georganiseerd via de deelnemende gemeenten. Dit zorgt ervoor dat nieuwe producten niet na enkele jaren in verval raken, maar volledig en toekomstbestendig blijven.Met beperkte middelen kunnen we de onderhoudskosten drukken door een enthousiaste groep vrijwilligers in te zetten. Zij zorgen voor controles en kleine reparaties van de wandelnetwerken, zodat deze altijd in topconditie zijn. Samen maken we recreatie duurzaam en toegankelijk.

4. Overige

Toeristische Informatievoorziening
Het Recreatieschap werkt samen met TIP-organisaties in Drenthe aan het verbeteren van de informatievoorziening. Toeristische informatievoorziening speelt een cruciale rol in het bevorderen van de aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van een bestemming. We bieden cursussen aan voor TIP-medewerkers, bijvoorbeeld over de Duitse taal en cultuur, om hun kennis te vergroten. Daarnaast ontwikkelen we diverse kaarten, zoals een dagrecreatieve kaart (meer dan 50.000 exemplaren), geven een bijdrage aan het ontwikkelen van de Drenthe-gids en verschillende wandelknooppuntkaarten. Ook zorgen we ervoor dat de database van Drenthe.nl actueel blijft. Samen verhogen we de kwaliteit van onze recreatieve informatie!

Wandelcongres 2024
Recreatieschap Drenthe heeft samen met de Provincie Drenthe een geslaagd wandelcongres georganiseerd op 4 april. Bijna tweehonderd wandelliefhebbers en -experts kwamen bijeen bij Vakantiepark Westerbergen in Echten voor een inspirerende middag vol wandelplezier! Er werd gesproken over de voordelen van wandelen in Drenthe, hoe je wandelroutes kunt uitstippelen en hoe je kunt inspelen op verschillende wandelwensen en -trends. Het congres werd feestelijk afgesloten met de opening van het Drentse wandelknooppuntennetwerk door Willemien Meeuwissen, gedeputeerde van de Provincie Drenthe, en de Drentse wethouders. Drenthe beschikt nu over een compleet aansluitend wandelnetwerk. We kunnen dus met recht zeggen dat het een ontzettend geslaagde dag was!

Bestuursexcursie 2024 ‘Dagje Fryslân’
Jaarlijks organiseert het Recreatieschap een ééndaagse excursie voor bestuurders, ambtenaren en raadsleden. In 2024 ging deze excursie naar Friesland, een uitstekende gelegenheid om de provincie te verkennen en inzicht te krijgen in lokale bestuursstructuren en ontwikkelingen.

Muzikaal wandelmoment met zanger Tim Knol

Officiële opening wandelnetwerk door gedeputeerde Meeuwissen en voorzitter Hempen

Locatie De Laape te WARTEN

Wethouder Van Weperen heette ons van harte welkom. Vervolgens vertelde Jongens van Outdoor ons over hun combinatie van goed werkgeverschap en verduurzaming. Brinkersduyn nam ons mee in de ontwikkeling van premium vakantiewoningen met moderne, duurzame voorzieningen. Bij Zeilschool Pean kregen we een kijkje in circulaire bedrijfsvoering. De Laape inspireerde ons met hun “groene” groepsaccommodaties voor zakelijke bijeenkomsten. Tot slot gaf de Provincie Fryslân inzicht in de impact van politieke besluiten op de sector. De uitgewisselde ideeën waren verfrissend en inspirerend, en zetten ons aan het denken over de duurzame toekomst van onze regio.

Recreatiecongres

In december organiseerden we jaarlijks ons recreatiecongres. Dit jaar stond het thema ‘Technologie in Toerisme’ centraal. De opkomst van slimme technologieën brengt nieuwe verwachtingen voor toeristen en biedt kansen voor ondernemers. Cuber Veluwe deelde zijn ervaringen met het toepassen van technologie in zijn bedrijf. Richard van Hooijdonk liet zien hoe technologie een steeds grotere impact op ons leven heeft. Xander Koppelmans vertelde ons indringend over de gevolgen van een hack op zijn bedrijf, ondanks zijn voorzorgsmaatregelen.

Daarnaast vierden we het 25-jarig jubileum van Recreatieschap Drenthe. Burgemeester Eric van Oosterhout blikte samen met recreatieve ondernemers en de bestuursleden van voorgaande jaren terug op de behaalde successen op het gebied van recreatie en toerisme in Drenthe. Het was een inspirerende dag vol waardevolle inzichten!

Ontmoeting met oud-voorzitters Recreatieschap

5. Stimuleringsfonds

Jaarlijks dragen gemeenten bij aan het stimuleringsfonds. De bijdrage is gekoppeld aan door gemeenten ontvangen opbrengsten toeristenbelasting. Met dit fonds kunnen recreatief-toeristische projecten een financiële stimulans ontvangen. Na zorgvuldige afweging worden toezeggingen gedaan aan verschillende initiatieven. De uitbetaling van deze toegezegde bijdragen vindt vaak plaats tijdens of na de afronding van de projecten. Niet-uitbetaalde toezeggingen worden vastgehouden in de bestemmingsreserve van het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme.

In 2024 stelden de deelnemende gemeenten € 303.943 beschikbaar voor het stimuleringsfonds. Dankzij dit fonds werd een investeringsvolume van maar liefst € 1.115.113 gerealiseerd. Voor een volledig overzicht van de projecten die dit jaar zijn gefinancierd, verwijzen we u naar bijlage 5.

6. Projectverantwoording

In 2024 heeft het Recreatieschap een breed scala aan projecten gecoördineerd en deelgenomen aan projecten van derden. Naast onze uitvoerende rol hebben we ook een actieve financiële bijdrage geleverd. Hieronder vindt u een overzicht van de projecten die in 2024 zijn uitgevoerd:

Projecten onder coördinatie van het Recreatieschap

Ontwikkeling wandelknooppuntennetwerk Drenthe

Met trots kunnen we zeggen dat in 2024 het wandelknooppuntennetwerk Drenthe geheel is afgerond! Meerdere jaren hebben we gewerkt aan het realiseren van het wandelknooppuntennetwerk in Drenthe en Ooststellingwerf. Het netwerk is snel populair geworden **zowel bij inwoners als toeristen**. Het succes van de wandelknooppunten in Drenthe is te danken aan verschillende factoren die samenkomen.

Allereerst biedt het systeem wandelaars de vrijheid om hun eigen routes te bepalen, wat een **unieke ervaring** creëert; het stimuleert de wandelaars om **nieuwe gebieden** te verkennen. Daarnaast heeft de samenwerking tussen het Recreatieschap, gemeenten, de Provincie Drenthe en lokale groepen (dorpsbelangen) geleid tot **zorgvuldig geselecteerde routes** die de mooiste en meest betekenisvolle plekken van de regio met elkaar verbinden. Dit heeft niet alleen het landschap tot leven gebracht, maar ook de gemeenschappen in de regio versterkt.

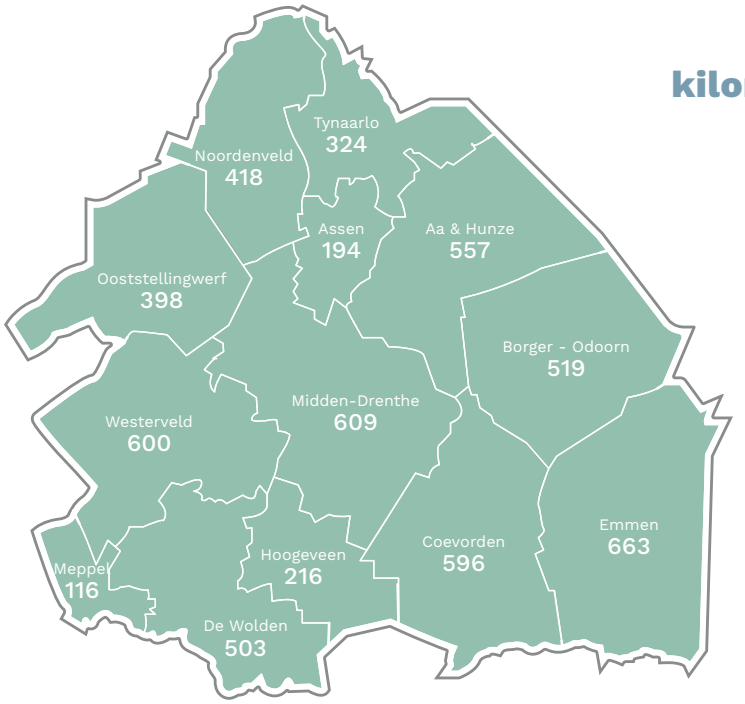
Bovendien stimuleert het netwerk **lokaal toerisme** en draagt het bij aan de economie van de betrokken gemeenten. Lokale ondernemers profiteren van de toestroom van bezoekers. Kortom, het wandelknooppuntensysteem in Drenthe is een uitstekend voorbeeld van hoe samenwerking, lokale betrokkenheid en aandacht voor kwaliteit kunnen leiden tot een succesvol en duurzaam recreatief aanbod!

Het Recreatieschap heeft de regie gehad over de realisatie van het wandelknooppuntennetwerk, inclusief het ontwikkelen van tracés, het regelen van toestemmingen, het plaatsen van bebording en de financiële afwikkeling. De voorbereiding is tijdrovend geweest omdat er veel overleg nodig was met diverse eigenaren, lokale belangengroepen en gemeenten om de mooiste routes te kiezen. De aanleg is gebeurd in fasen.

De investering in goede bebording en informatiepanelen speelt een cruciale rol in het succes. Wandelaars voelen zich hierdoor goed geïnformeerd tijdens hun tochten, wat bijdraagt aan een positieve ervaring.

Sinds april 2024 is het wandelnetwerk volledig aanwezig in de hele provincie. Het netwerk in het veld bestaat naast de knooppuntbebording ook uit informatiepanelen en kleine oriënterende knooppuntpaneeltjes. Naast **bebording fysiek** in het veld is het netwerk ook goed **digitaal** ontsloten. Het netwerk is gefaseerd, projectmatig aangelegd. In 2024 zijn een 3-tal laatste projecten uitgevoerd (deel 3 t/m 5). De realisatie werd mogelijk gemaakt door financiële steun van de gemeenten en de Provincie Drenthe.

De realisatie van het wandelknooppuntennetwerk in Drenthe is een strategische zet die niet alleen de regio zelf ten goede komt, maar ook de provincie positioneert als een topbestemming voor wandelaars.

Aantal gerealiseerde kilometers wandelnetwerk per gemeente

Totaal netwerk: 5.713 km
Het netwerk is dubbelzijdig aangelegd, dus in twee richtingen te gebruiken.

Wandelknooppunten onderhoud

Na aanleg draait alles om effectief en goed georganiseerd beheer. Voor netwerken om effectief, betrouwbaar en aantrekkelijk te blijven, zijn periodieke controles essentieel. Gebruikers spelen ook een cruciale rol: zij kunnen eenvoudig meldingen maken van beschadigingen of ontbrekende bordjes, waarna deze problemen snel worden aangepakt.

Het onderhoud van de bestaande netwerken is inmiddels goed geregeld, dankzij een enthousiaste groep vrijwilligers die zich hiervoor inzet. Groter onderhoud wordt professioneel opgepakt door de medewerkers van Het Recreatieschap. Financieel wordt het noodzakelijke onderhoud, zoals de vervanging van bordjes, informatiepanelen en bevestigingsmateriaal, bekostigd door de deelnemende gemeenten. Jaarlijks betalen zij een percentage van 5% van de investeringssom aan het Recreatieschap, zodat de netwerken continu kunnen worden gecontroleerd, schoongemaakt en hersteld.

Met deze structurele aanpak waarborgen we niet alleen de kwaliteit van het wandelknooppuntennetwerk, maar versterken we ook de betrokkenheid van de gemeenschap. Samen zorgen we ervoor dat onze wandelnetwerken in topconditie blijven, klaar om te worden ontdekt door iedereen!

Wandelplatform

Het Wandelplatform richt zich op het versterken van de aantrekkelijkheid en vitaliteit van Drenthe en Ooststellingwerf als wandelbestemming. Hiervoor zijn drie speerpunten geformuleerd:

- bouwen en borgen van een goede kwalitatieve infrastructuur;
- productontwikkeling: gastvrij onthaal en gevarieerde beleving;
- communiceren en profileren.

Het platform zorgt voor afstemming over de speerpunten; voor het uitvoeren ervan zijn de platformleden zelf verantwoordelijk.

In 2024 zijn twee bijeenkomsten van het Wandelplatform georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten is aandacht besteed aan het benutten van wandelnetwerken en -mogelijkheden voor inwoners van Drenthe, met als doel het stimuleren van beweging in de buitenlucht. In een andere bijeenkomst stond de aanleg van dorpsommetjes in het buitengebied centraal. Tijdens een veldbezoek aan Dwingeloo werd getoond hoe inwoners zelf ommetjes hebben aangelegd en het omliggende (veelal open) landschap langs de routes hebben verfraaid met hagen en een poel, zowel voor de beleving als ter bevordering van de biodiversiteit.

De oprichting van het platform is een actiepunt uit het Wandelkompas Drenthe (2018), een wandelvisie die op initiatief van provincie en Recreatieschap Drenthe in samenwerking met Wandelnet is opgesteld. Recreatieschap faciliteert het Wandelplatform. Inmiddels werken we aan een verdieping van de Wandelvisie door het ontwikkelen van een ‘Wandelagenda’.

Expertteam DGH (Dagrecreatie, Groepsaccommodaties, Horeca)

Expertteam DGH biedt Drentse ondernemers in de dagrecreatie-, groeps- en hotelsector een unieke kans om hun plannen te versterken, de bedrijfsvoering te optimaliseren en duurzame groei te realiseren. Met een team van specialisten en op maat gemaakte adviezen helpen we bedrijven concrete en succesvolle stappen te zetten. Het afgelopen jaar hebben tien Drentse bedrijven deelgenomen aan het Expertteam.

De kracht van het expertteam ligt in het samenbrengen van deskundigen op verschillende terreinen, zoals marketing, bedrijfskunde, conceptontwikkeling, financieel management en duurzaamheid. Deze experts werken nauw samen met de deelnemende bedrijven om op maat gemaakte oplossingen en adviezen te bieden voor specifieke vraagstukken. Tijdens expertsessies worden de unieke uitdagingen en kansen van elk bedrijf grondig geanalyseerd. Na deze sessies volgt coaching om bedrijven te ondersteunen bij de implementatie van de aanbevelingen.

Het project loopt tot maart 2025 en biedt ruimte om 20 bedrijven te ondersteunen.

Impuls Drenthepad

Drenthe is een echte wandelprovincie. Toch bleek uit eerdere cijfers dat langeafstandswandelaars de provincie nog niet echt goed wisten te vinden. Om hier verandering in te brengen, sloegen Recreatieschap Drenthe en Nivon Natuurvrienden met steun van de provincie Drenthe, de handen ineen voor het gezamenlijke project ‘Impuls Drenthepad’ (2023-2024). De afronding staat gepland voor het eerste kwartaal van 2025. Binnen het project zijn de website vernieuwd, is de bewegwijzering meer herkenbaar gemaakt en is het uitbrengen van een nieuwe wandelgids voorbereid. Langs de route zijn meer dan 30 Drenthepad-bankjes en 15 informatiepanelen geplaatst.

Daarnaast zijn inspiratiesessies georganiseerd voor ondernemers en heeft Marketing Drenthe het Drenthepad op projectbasis extra gepromoot onder wandelliefhebbers. De inspanningen lijken de 1e vruchten af te werpen. Hoewel directe verbanden altijd lastig te bewijzen zijn, stond het Drenthepad in 2024 op de tweede plaats van populairste streekpaden in Nederland, gebaseerd op downloads via de website en app van Wandelnet.

Project onderborden Nationaal Park Drentsche Aa

Bezoekers van Nationaal Park Drentsche Aa kunnen binnenkort nog meer leren over het gebied. Recreatieschap Drenthe heeft in 2024 de plaatsing voorbereid van 40 nieuwe informatieborden verspreid over het nationale park. Deze borden bieden passanten interessante feitjes en bijpassende foto's over de geschiedenis, het landschap en de natuur van het park.

De nieuwe borden worden bevestigd aan de bestaande frames van het fiets- en wandelnetwerk, zodat geen nieuwe palen of frames nodig zijn. Dit project is onderdeel van het Ambitieplan Duurzaam Toerisme van Nationaal Park Drentsche Aa en wordt mogelijk gemaakt door de Provincie Drenthe, Nationaal Park Drentsche Aa en de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo, Assen en Midden-Drenthe.

Buitensportfonds

Met dit fonds kunnen we recreatief-toeristische routes, die door vrijwilligers worden onderhouden, op een hoog kwaliteitsniveau houden. Het buitensportfonds biedt financiële ondersteuning aan verenigingen en stichtingen die verantwoordelijk zijn voor fiets-, wandel-, MTB- of hippische routes, waarbij het onderhoud door vrijwilligers wordt uitgevoerd. In 2024 hebben onder andere de hippische gebruikersgroepen financiële hulp ontvangen. Bovendien is er, mede dankzij een extra bijdrage van de Provincie Drenthe, ook financiële steun verleend aan Staatsbosbeheer om stormschade in de gebieden waar de MTB-route gebruik van maakt, te herstellen (route Dwingeloo en Midden-Drenthe). Op 11 december 2024 heeft een zogenaamde valwind namelijk aanzienlijke schade veroorzaakt in Zuidwest Drenthe.

Bankjes in Drenthe, deel 2

Jaarlijks trekken duizenden toeristen én inwoners eropuit om te genieten van het unieke Drentse buitenleven. Om deze natuurervaring nog beter te maken, is het van groot belang dat er voldoende rustpunten langs de routes zijn waar recreanten even kunnen pauzeren en genieten van de omgeving. Daarom wil Recreatieschap Drenthe zich (wederom) inzetten voor het plaatsen van nieuwe bankjes. Het project geeft Drenthe de kans om haar status als dé recreatieve provincie van Nederland te versterken én tegelijkertijd sociaal-maatschappelijke impact te creëren door o.a. mensen met een beperking toch de mogelijkheid geven gebruik te maken van wandel- en fietsroutes, omdat er rustmogelijkheden worden gecreëerd. De uitvoer van dit project zal resulteren in minimaal 70 hoogwaardige, duurzame bankjes waarvan een uitgevoerd zullen worden met een verlengd blad zodat ze ook voor rolstoelgebruikers geschikt zullen zijn.

Recreatieve oversteek Drentse Hoofdvaart Paradijssluis Meppel

Met de komst van ongeveer 3.000 woningen in de woonwijken Nieuwveense Landen en Noordpoort, kan het Jaagpad met een oversteek over de sluisdeuren van de Paradijssluis dienen als recreatieve fiets- en wandelroute tussen beide wijken. Recreëren vanuit de voordeur krijgt hiermee een mooie uitwerking. Dit draagt bij aan de doelstelling om duurzaam woon- werkverkeer binnen gemeente Meppel te stimuleren.

Samen met Provincie Drenthe, gemeente Meppel en ondernemers (Villa Kalkovens en camping de Kikkerije) zijn de kansen in beeld gebracht met als resultaat het bidbook “oversteek Paradijssluis”. Gesprekken met omwonenden en grondaankoop hebben extra tijd gevergd. Nu wordt gestreefd naar afronding van het project op 1 juli 2025.

Project Van Gogh Drenthe - onderhoud

Het Routebureau heeft in 2022 en 2023 drie Van Gogh-fietsroutes (in totaal 150 kilometer) en vier Van Gogh-wandelroutes mede-ontwikkeld en aangelegd. De uitvoer is onderdeel van het project ‘Van Gogh Drenthe’, een initiatief van Marketing Drenthe en de provincie. De routes zijn opgeleverd in 2023 en worden toegevoegd aan het vaste aanbod van themaroutes van Recreatieschap en zullen 10 jaar (tot maart 2033) worden beheerd en onderhouden.
Inmiddels kunnen we melden dat de “Van Gogh Drenthe fietsroutes” in 2024 is verkozen tot “Fietsroute van het Jaar 2024”, bekend gemaakt tijdens de Fiets- en Wandelbeurs in Utrecht. De routes laten bezoekers het landschap dat Van Gogh vastlegde, al fietsend of wandelend ervaren.

Routelandschap Ruinen - Dwingelderveld

In samenwerking met gemeenten De Wolden en Westerveld, Provincie Drenthe, Natuurmonumenten, Europarcs, vertegenwoordigers van bewoners en een aantal andere stakeholders wordt gewerkt aan de uitvoer van een maatregelenpakket. Deze bestaat uit een drietal delen:
1. Verkeerskundige maatregelen en infrastructuur;
2. Mobiliteitsplan Routelandschap
3. Herinrichting Benderse

Voor het onderdeel Routelandschap is het Recreatieschap gevraagd voor de uitvoer. Het gaat hier dan om het toevoegen van meer beleving langs de verbindingsroute tussen het dorp Ruinen en het Dwingelderveld. Het gaat hier dan zowel om een wandelverbinding als een fietsverbinding. Verder is er de wens om het dorp Ruinen meer te betrekken o.a. door meer de verbinding te leggen met de schaapskooi (d.m.v. ontwikkeling van een schuilstal in Ruinen en het bevorderen van het aantal keren dat de schaapskudde een bezoek brengt aan het dorp).

Hardlooproutes Assen en Emmen

Op verzoek van gemeenten Assen en Emmen werkt het routebureau van het Recreatieschap mee aan de realisatie van een zes “vier mijl”- hardlooproutes, voorzien van bewegwijzering in Assen en 3 hardlooproutes in Emmen. Doel is het bevorderen van de gezondheid van de inwoners. De routes worden ook gedurende drie jaar onderhouden door het routebureau.

Duurzaamheidsprogramma

Verduurzaming van de sector is een belangrijke ambitie en een “must” als we onze blik richten op een toekomstbestendige sector. Daarom hebben we als drie partijen (Marketing Drenthe, Provincie Drenthe en het Recreatieschap) een compact en actiegericht duurzaamheidsplan laten opstellen.

Het duurzaamheidsprogramma geeft antwoord op de vraag hoe we de sector kunnen ondersteunen en helpen in het streven naar duurzaam ondernemen, om zowel mee te groeien met de noodzaak vanuit bedrijfsvoering en de vraag vanuit de markt als ook bij te dragen aan het realiseren van een duurzame, circulaire bestemming. Het duurzaamheidsprogramma is voorzien van een **uitvoeringsplan** met daarin inzicht in benodigde middelen en benodigde menskracht. In 2025 zullen we, met dit duurzaamheidsprogramma als leidraad, beginnen met de uitvoering van het plan.

Escapetours in Drenthe

Recreatieschap Drenthe heeft in 2024 een nieuwe routeapp ontwikkeld. In de app zijn al onze eigen routes opgenomen. De routeapp zal worden aangevuld worden met ‘escapetours’. Daarnaast kunnen ook andere partijen gebruik maken van onze routeapp zodat alle routes in 1 app te vinden zijn.

Tour de TT fietsroute

In juni 2025 viert de TT haar 100-jarig jubileum. Daarom zijn we met de betrokken gemeenten en provincie eind 2024 een project gestart om de beleefroutes Tour de TT (motor en fiets) te actualiseren. Dit project omvat de verrijking van de website **tourdett.nl** en de routepagina’s op **drenthe.nl** met ‘Points of Interest’, voorzien van historische beelden en filmpjes. Daarnaast worden er flyers met routekaartje uitgebracht, komt er een selfieplek en worden nieuwe plaquettes geplaatst op de Toyisten-kunstwerken. Voorafgaand aan het jubileum vindt bovendien groot onderhoud plaats aan deze kunstwerken.

De toeristisch regisseurs van de betrokken gemeenten zorgen voor de promotie en de betrokkenheid van ondernemers bij de routes. Het project wordt mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de provincie Drenthe.

Onderzoek Dashboard Impact Toerisme

In 2021 is voor zes Drentse gemeenten (Westerveld, De Wolden, Coevorden, Emmen, Borger-Odoorn en Tynaarlo) een Dashboard Impact Toerisme opgesteld, waarin aandacht is voor de impact van toerisme en recreatie op de economie, op de samenleving en op de omgeving. Later dat jaar is ook voor de gemeente Assen een dashboard opgesteld. Recreatieschap Drenthe en diverse gemeenten (Assen, De Wolden, Hoogeveen, Westerveld en Tynaarlo hebben behoefte aan een vervolgmeting. Bureau Ginder is gevraagd hiermee aan de slag te gaan. De uitkomst zal in 2025 beschikbaar zijn.

Fietsroute “Langs de grenzen van Drenthe”

Gewerkt wordt aan de ontwikkeling van een fietsroute, met een lengte van bijna 350 km (een meerdaagse fietsroute bestaande uit meerdere tracés). Deze route werkt aan intensieve beleving van het Drentse landschap door bezoekers te laten fietsen langs de grenzen van Drenthe. Hierdoor worden de landschappelijke en culturele verschillen tussen de provincie Drenthe en de buren extra duidelijk, waardoor de verscheidenheid van Drenthe wordt ondervonden. Via QR codes, op bestaande borden, zal de uitleg over de verschillende Points of Interest (POI’s) worden gedeeld. Vanuit deze nieuwe route is gelijktijdig een samenwerking ontstaan met de ontwikkelaars van ‘Rondje Drenthe’.

Informatiepanelen mountainbikeroutes

Vanuit dit project komen bij de startpunten van de MTB routes informatiepanelen. Hierop komt o.a. tekstuele uitleg over de route betreffende niveau en moeilijkheidsgraad. Daarnaast wordt informatie gegeven over dichtbij zijnde horeca en toiletvoorzieningen.

Kinderfietsroute

De kinderroutes van Recreatieschap Drenthe bestaan al heel lang. Daarom geven we de routes de komende tijd een nieuwe impuls. Als eerste is kinderfietsroute ‘De Verdwenen Eenhoorn’ in de omgeving van Dwingeloo aan de beurt. Deze zal veranderd worden in kinderfietsroute ‘De Planetenweg’.

Knooppuntkaartjes wandelnetwerk

In 2024 is de aanleg van het wandelknooppuntnetwerk afgerond. Om de informatievoorziening te completeren worden de knooppuntpalen in het veld voorzien van overzichtskaartjes. Dit betekent dat er 4.000 plattegrondjes worden bevestigd op alle knooppuntpalen van het wandelnetwerk, zodat wandelaars zich bij iedere knooppuntpaal kunnen oriënteren en eventueel hun wandelroute kunnen aanpassen.

Toegankelijke fietsroutes

In 2024 is Recreatieschap samen met Hondsrug Drenthe (Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Emmen en Coevorden) en met steun van de provincie Drenthe een project gestart voor toegankelijke fietsroutes. Deze routes zijn bedoeld voor gebruikers van voertuigen zoals scootmobielen en elektrische rolstoelen.

Het project richt zich op het uitzetten van bewegwijzerde routes die zoveel mogelijk de fietsknooppunten volgen en over bestaande, toegankelijke paden gaan. Daarnaast wordt gekeken naar aansluiting op toegankelijke parkeerplaatsen en, waar mogelijk, op sanitaire stops en horecagelegenheden. Voor de selectie van de routes worden de beoogde tracés samen met gebruikers beoordeeld, in samenwerking met Zorgbelang Drenthe.

Na afronding van het project is het de bedoeling om ook in andere regio’s in Drenthe en Ooststellingwerf dit type fietsroutes te realiseren.

Projecten die in 2024 zijn afgerond

Visie op routegebonden recreatie

In 2024 is het laatste grote wandelproject afgerond (en is Drenthe geheel voorzien zijn van een wandelnetwerk). Daarmee komen we aan een volgende fase waarin we verder willen gaan dan alleen het beheren en onderhouden.
Door het opstellen van een visie op routegebonden recreatie is dit verder in beeld gebracht. Hierbij gaat het om de zorg voor toekomstbestendige wegen en paden (passend bij de veranderende consument, denk aan e-bikes en andere voertuigen), inspelen op trends (zie de populariteit van wandelen, de vraag naar fietsstandplaatsvakanties e.d.), behoud en versterking van recreatieruimte, spreiding van bezoek, samenwerking en afstemming en de zichtbaarheid van routenetwerken in ruimtelijke plannen. Dit alles vanuit de gedachte dat routegebonden activiteiten, zoals fietsen en wandelen, een zeer geliefde recreatieve activiteit van zowel bezoekers als inwoners.

Inventarisatie toeristische bewegwijzering Assen

Op verzoek van gemeente Assen is, digitaal, de toeristische bewegwijzering in kaart gebracht binnen de gemeente. Naast het in het veld inventariseren is ook inzichtelijk gemaakt wie verantwoordelijk is voor de resp. borden, is gekeken naar de staat van onderhoud en is een plan van aanpak opgesteld met het oog op structureel onderhoud. Daar behoort ook een beoordeling bij van de functionaliteit en de eenduidigheid van de toeristische informatie.

Hardlooproutes Emmen

Op verzoek van gemeente Emmen heeft het routebureau van het Recreatieschap drie vaste hardlooproutes gerealiseerd, voorzien van bewegwijzering. Doel is het bevorderen van de gezondheid van de inwoners. De routes zijn gemaakt in samenspraak met lokale loopgroepen.

Project Duurzaam Toerisme Drents Friese grensstreek 2021 - 2023

Duurzaam toerisme zorgt er voor dat toekomstige generaties kunnen genieten van toeristische gebieden en tegelijkertijd dat de lokale bevolking economisch van het toerisme profiteert. De Drents Friese Grensstreek omvat de Nationale Parken Drents Friese Wold, het Dwingelderveld en het natuurgebied Holtingerveld. Het gebied kent een landschap waarin gewoond, gewerkt én gerecreëerd wordt. Optimale regionale samenhang tussen de natuurgebieden en de omliggende gebieden is belangrijk. Ambitie voor de Drents-Friese Grensstreek is om de huidige natuurkernen, inclusief het tussenliggend en omliggende landschap, te versterken en ontwikkelen tot een samenhangend landschap. Een gebied waarin de rust als belangrijk bezoekmotief wordt aangegeven. Maar we zien ook een verwachte groei in toerisme en recreatie.

Binnen dit project is een **studie bezoekersstromen** uitgevoerd; zowel bezoekersaantallen als de beleving (draagvlak en draagkracht) is onderwerp van deze studie geweest. De beleving van de bezoekers is door het afnemen van enquêtes in beeld gebracht. Daaruit weten we dat bezoekers het gebied hoog waarderen en hebben we inzicht gekregen in de piekmomenten en pieklocaties van bezoekers. Het gebied wordt erg goed bezocht én hoog gewaardeerd (rapportcijfer 8,7).

De uitkomsten van de studie bezoekersstromen vormen input voor het **Investerings- en beheerplan**. Met dit plan hebben we in beeld gebracht hoe we kunnen werken aan spreiding van bezoekers over de regio en hoe we de centrale rol voor de dorpen in het toeristisch netwerk kunnen versterken. Beide projectonderdelen zijn door onderzoeksbureau Ginder uitgevoerd. De aanbevelingen uit het investerings- en beheerplan vormen de basis voor verder projectplannen.

Penvoerder en trekker van dit project was Stichting Cultuurtoerisme Drenthe waarbij door Recreatieschap is gestuurd op de inhoud. Het project is bekostigd met subsidiebijdragen vanuit het Rijk (Ministerie LNV) en de provincie om te werken aan de invulling van de Standaard voor Nationale Parken Nieuwe Stijl.

Project Duurzaam Toerisme Nationaal Park Drentsche Aa

In 2024 is het project 'Duurzaam Toerisme' in Nationaal Park Drentsche Aa afgerond. Het opgestelde ambitieplan richt zich op het behoud van de unieke waarden van het park, terwijl bezoekers een optimale beleving krijgen. Belangrijke speerpunten zijn investeringen in beleving, bezoekersmanagement, bijvoorbeeld met verbeterde toegangspoorten en thematische routes en het benutten van vervoersknooppunten. Voor een succesvolle uitvoering is samenwerking tussen gebiedspartners, natuurorganisaties en overheden essentieel. Het plan sluit aan bij bestaande initiatieven en is gefinancierd met subsidies van het Ministerie van LNV en de provincie Drenthe.

Project Vitale Vakantieparken

Dit project is gericht op het ondersteunen van vakantieparken en campings in Drenthe, zodat ze weer recreatief en economisch gezond kunnen worden. In de beginfase richtte de ondersteuning zich op goed presterende vakantieparken en campings, die de kans kregen om zich verder te ontwikkelen (excelleren). Na een tussentijdse evaluatie is de koers aangepast en is de nieuwe lijn "Drentse Uitblinkers" geïntroduceerd. Deze lijn biedt maatwerk voor ondernemers in het middensegment met vernieuwingsplannen die niet aan de Excelleren-norm konden voldoen.

Daarnaast worden parkeigenaren en verenigingen van eigenaren van terreinen zonder recreatieve mogelijkheden begeleid naar een passende alternatieve bestemming (transformatie). Voorlichting en nieuwe informatie worden verstrekt via webinars en podcasts. Het Recreatieschap is als initiatiefnemer betrokken bij dit belangrijke project,

zowel financieel als bestuurlijk (met twee bestuurders in de stuurgroep) en ambtelijk. Het Recreatieschap richt zich vooral op het spoor ‘Uitblinkers’, gebaseerd op haar expertise. Eind 2024 is een bestuurlijk proces gestart om te bepalen hoe de voortzetting vanaf 2025 zal worden aangepakt.

Project Bankjes in Drenthe

Drenthe kent vele mooie fiets- en wandelpaden waar recreanten en toeristen volop gebruik van maken. Met behulp van een provinciale subsidie zijn zo’n 70 bankjes geplaatst op publieke locaties zodat men even kan pauzeren en genieten van de mooie omgeving. De locaties zijn in samenspraak met de gemeentelijke TIP-medewerkers bepaald.

Naast uitvoer van projecten participeert het Recreatieschap in 2024 ook in een groot aantal andere projecten c.q. overleggen:

De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Het Recreatieschap is zowel bestuurlijk (via ons AB-lid, wethouder de heer J. Hartsuiker), als adviserend (via onze directeur) betrokken bij deze organisatie. De samenwerking met het Hunebedcentrum is, als poort van het Geopark, goed.

Verder zit het Recreatieschap in de volgende overleggen/ overlegorganen om met haar kennis en kunde bij te dragen aan versterking van de recreatieve sector:

- Overlegorgaan Nationaal Park Drentse Aa;
- Projectgroep Hunze;
- Crisisteam Droogte VRD;
- Projectgroep Fochteloërveen;
- Overleggroep Holtingerveld;
- Kenniscentrum Events;
- Overlegorgaan Regionaal landschap Drents-Friese Grensstreek;
- Toeristisch Platform Westerveld;
- Gebiedscoöperatie Zuidoost Friesland;
- Hunebed Highway Business Club.

7. Blik vooruit

In het kader van de jaarrekening 2024 is het belangrijk stil te staan bij de ontwikkelingen in 2025 en de daaropvolgende jaren. Sinds 2019 wordt zowel nationaal als regionaal gewerkt aan een lange termijn visie voor de veranderende rol van toerisme, met als streven dat iedere Nederlander profiteert van toerisme.

De komende jaren zal er blijvende aandacht zijn voor duurzaamheid en verantwoord toerisme. We willen nieuwe ervaringen en thematische routes ontwikkelen, zoals routes langs kunst, geschiedenis en natuur, om mensen naar minder bekende gebieden te trekken. Daarnaast zetten we in op het belang van technologische innovatie zoals de toepassing van AI en de invloed hiervan op de toeristisch recreatieve sector.

Een belangrijk aspect is het gebruik van data-analyse om de trends en voorkeuren van recreanten te begrijpen, zodat we ons aanbod hierop kunnen afstemmen. We zullen ook aandacht vragen voor de bereikbaarheid van toeristische bestemmingen, met een focus op duurzaam vervoer en verbindingen tussen steden, dorpen en natuurgebieden. Het is essentieel om toegankelijke voorzieningen te bieden voor mensen met een beperking, zodat iedereen kan genieten van de aangeboden ervaringen. Bovendien zullen we netwerken en kennisdeling onder lokale ondernemers faciliteren om de kwaliteit van het toeristische aanbod te verbeteren.

Afsluitend

De strategie voor binnenkomend toerisme in de komende jaren richt zich op het creëren van een duurzame, diverse en toegankelijke toeristische ervaring die bezoekers uitnodigt om het rijke aanbod van Drenthe te ontdekken. Door in te spelen op trends en samenwerking te bevorderen, streeft Drenthe ernaar een toonaangevende bestemming te blijven die bezoekers zowel verwelkomt als inspireert. Het Recreatieschap zal zich blijven inzetten om de sector een prominente plek te geven op diverse platforms.

Jaar**rekening**

Balans per 31 december 2024

(bedragen in euro's)

ACTIVA	31-12-2024		31-12-2023	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
Auteursrechten Drenthe-kaart	1		1	
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	7.811		14.106	
		7.812		14.107
Vlottende activa				
Voorraad	9.718		8.054	
Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	15.266		43.914	
Overige vorderingen	33.544		8.356	
Overige uitzettingen	2.470.142		2.251.113	
		2.528.670		2.311.437
Liquide middelen				
Bank		55.392		160.521
Totaal		**2.591.874**		**2.486.065**

PASSIVA	31-12-2024		31-12-2023	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	177.277		160.023	
Nog te bestemmen resultaat boekjaar	202.313		142.254	
Bestemmingsres. stimuleringsfonds	1.129.009		1.190.181	
Bestemmingsres. personele inzet	21.444		14.296	
Bestemmingsres. onderhoud	43.569		43.569	
Bestemmingsres. ontw. infrastructuur	50.696		50.696	
Bestemmingsres. toiletgebouwen	0		6.013	
		1.624.308		1.607.032
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar				
Overige schulden	86.242		48.571	
Overlopende passiva	881.324		830.462	
		967.566		879.033
Totaal		**2.591.874**		**2.486.065**

Programmarekening 2024

(bedragen in euro's)

	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Baten			
Personeel	9.750	0	51.820
Huisvesting	7.367	6.860	7.351
Overige opbrengsten	61.930	11.000	56.683
Overige opbrengsten windmolen	27.163	0	0
Bijdrage gemeenten in exploitatie	1.083.165	1.083.165	1.034.598
Bijdrage gemeenten stimuleringsfonds	303.943	303.943	270.964
Totaal baten	**1.493.319**	**1.404.968**	**1.421.416**
Lasten			
Personeel	684.466	711.008	662.383
Huisvesting	59.044	68.225	62.165
Onderhoud	79.481	71.000	111.438
Overige uitgaven	54.732	12.165	45.691
Overige uitgaven toeristische informatie	121.884	127.935	109.835
Bestuur	1.013	620	5.021
Bureau	81.507	99.625	94.712
Afschrijvingen	3.295	3.299	4.796
Incidentele lasten	0	0	2.500
Bijdrage gemeenten stimuleringsfonds	365.115	303.943	-23.781
Totaal lasten	**1.450.537**	**1.397.820**	**1.074.760**
Resultaat voor bestemming	**42.782**	**7.148**	**346.656**
Saldo financieringsfunctie (rente)	99.495	0	90.503
Onttrekkingen aan reserves			
Bestemmingsres. stimuleringsfonds	61.171	0	0
Bestemmingsres. personele inzet	15.852	15.852	15.852
Bestemmingsres. toiletgebouwen	6.013	0	6.987
Toevoegingen aan reserves			
Bestemmingsres. stimuleringsfonds	0	0	294.744
Bestemmingsres. personele inzet	23.000	23.000	23.000
Resultaat na bestemming	**202.313**	**0**	**142.254**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

1. Inleiding
Onderstaande grondslagen, waarop de waardering van activa en passiva en de resultaat bepaling is gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten.

2. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa
De waardering van de materiële vaste activa is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaatsgevonden. Op de auteursrechten van de VVV-kaart Drenthe wordt niet afgeschreven. Voor het overige vindt afschrijving plaats op basis van de historische aanschafprijs volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het actief.

De afschrijvingstermijnen volgens de lineaire methode bedragen in jaren:

Vervoermiddelen	5
Automatisering	5
Kantoorinventaris	10

Vlottende activa

Voorraden
De voorraden worden gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met eventuele afwaarderingen vanwege incourantheid.

Uitzettingen en overige vorderingen
De uitzettingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van individuele beoordeling.

Onderhanden projecten
Onderhanden projecten worden in de balans gepresenteerd als vordering dan wel schuld uit hoofde van de verkregen subsidies dan wel aangenomen projecten. Er is sprake van een vordering indien het bedrag van de verwachte respectievelijk (subsidie) opbrengst lager is dan de gemaakte kosten. Indien het bedrag van de verwachte respectievelijk gerealiseerde (subsidie) opbrengst hoger is dan de gemaakte kosten, is sprake van een schuld. Een project wordt niet meer als onderhanden project beschouwd indien eindbeschikking van de subsidieverstrekker is verkregen dan wel alle kosten zijn afgerekend.

Liquide middelen
De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen, deze bevatten alleen banksaldi.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Algemene reserve
De algemene reserve dient als algehele buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserves
Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserve ultimo het jaar dient onderbouwd te zijn met bestuursbesluiten van het Algemeen Bestuur dan wel opgenomen te zijn in het voorliggende voorstel tot resultaatbestemming.

Resultaat na bestemming
Het resultaat na bestemming is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves. Het resultaat na bestemming wordt onttrokken of toegevoegd aan de algemene reserve of krijgt middels een bestuursbesluit een andere bestemming.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd wegens:
- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's voor bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken begrotingsjaar zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Vlottende passiva

Vlottende schulden
De vlottende schulden en de overlopende passiva worden tegen nominale waarde opgenomen.

Programmarekening

Baten
Personeel: opbrengsten van personeel dat werk voor projecten of derden uitvoert; per jaar is dit sterk afhankelijk van de aard van de uitgevoerde projecten.
Huisvesting: onderverhuur van een deel van het pand.
Overige opbrengsten: opbrengsten van werkzaamheden uitgevoerd door het Recreatieschap.

De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen bijdrage in het exploitatieresultaat en het fonds Recreatie en Toerisme.

Lasten
De exploitatiekosten worden berekend op basis van historische kosten. Met betrekking tot de personeelskosten voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft het Recreatieschap zich gehouden aan de Beleidsregels toepassing WNT.

Vergelijkende cijfers
De cijfers voor 2023 zijn, waar nodig, opnieuw gerubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2024 mogelijk te maken.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

(bedragen in euro's)

ACTIVA

Vaste Activa

Immateriële vaste activa	31-12-2024	31-12-2023
Auteursrechten Drenthe-kaart	**1**	**1**

Op de auteursrechten van de Drenthe-kaart wordt niet afgeschreven.

Materiële vaste Activa		31-12-2024	31-12-2023
Het betreft uitsluitend activa met een economisch nut.			
Cumulatieve aanschafwaarde	59.623		
Afschrijving begin van het jaar	-45.517		
	14.106		
Investeringen	0		
	14.106		
Aanschafw. desinvesteringen	0		
	14.106		
Afschrijvingen 2024	-3.295		
Afschrijvingen desinvesteringen	-3.000		
Boekwaarde per 31 december		**7.811**	**14.106**

In bijlage 3 wordt nader ingegaan op het verloop van de materiële vaste activa.

Vlottende activa	31-12-2024	31-12-2023
Voorraad	**9.718**	**8.054**

Het betreft de voorraad kaarten en folders die verkocht worden aan wederverkopers (Tourist Info kantoren).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen		31-12-2024		31-12-2023
Deelnemende gemeenten	200		37.760	
Overige openbare lichamen	15.066		6.154	
		15.266		**43.914**

Overige vorderingen	31-12-2024	31-12-2023
Handelsdebiteuren	**33.544**	**8.356**

Overige uitzettingen	31-12-2024	31-12-2023
Nog te ontvangen bedragen		
Waarborgsommen	11.425	11.625
Omzetbelasting	40.094	4.304
Kruisposten	0	977
Rente	18.507	23.446
Diversen	6.418	2.686

Aan de verhuurder van het pand, Planetron B.V. is bij aanvang van de huurovereenkomst een waarborgsom betaald van € 10.625.
Voor de tankpassen die gebruikt worden voor de bedrijfsauto's zijn waarborgsommen betaald.

Vooruitbetaalde bedragen		
Onderhanden projecten	165.952	46.179
Verzekeringen	13.321	15.997
Huur	14.595	15.195
Vooruitontvangen facturen	870	2.148

De onderhanden projecten worden toegelicht in bijlage 4a en 4b.

Schatkistbankieren		
Uitzettingen in 's Rijksschatkist	2.198.960	2.128.556

Een groot deel van dit bedrag betreft vooruitontvangen subsidiegelden van lopende projecten en nog uit te geven toezeggingen vanuit het stimuleringsfonds.

	2.470.142	**2.251.113**

Drempelbedrag 2024
Het bedrag aan middelen dat buiten 's Rijksschatkist is aangehouden:

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Buiten schatkist aangehouden	169.836	159.584	170.381	160.354
Ruimte onder drempelbedrag	830.164	840.416	829.619	839.646
Overschrijding drempelbedrag	0	0	0	0

Liquide middelen	31-12-2024	31-12-2023
Bank Nederlandse Gemeenten	49.492	153.130
Rabobank	5.900	7.391
	55.392	**160.521**

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen		31-12-2024		31-12-2023
Algemene reserve & resultaat boekjaar				
Saldo per 1 januari	160.023		160.023	
Toevoegingen	17.254		0	
Onttrekkingen	0		0	
Saldo per 31 december		**177.277**		**160.023**
Resultaat huidig boekjaar		**202.313**		**142.254**

In de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 4 juli 2024 is ingestemd met het bestemmen van het resultaat; € 125.000 komt, volgens de verdeelsleutel zoals opgenomen in de gemeenschappelijke regeling, ten gunste van de deelnemende gemeenten. Het restant €17.254 wordt toegevoegd aan de Algemene reserve.

Bestemmingsreserve stimuleringsfonds recreatie & toerisme		31-12-2024		31-12-2023
Saldo per 1 januari	1.190.181		895.436	
Toevoegingen	-61.172		294.745	
Onttrekkingen	0		0	
Saldo per 31 december		**1.129.009**		**1.190.181**

Conform het begrotingsbesluit zal het saldo van de bijdragen minus de uitgaven ten laste c.q. ten gunste van deze reserve worden geboekt. In de bestemmingsreserve is sprake van fondsbedragen die bestemd zijn voor lopende projecten. De bestemming van deze reserve is uitgewerkt in bijlage 6.

Bestemmingsreserve personele inzet		31-12-2024		31-12-2023
Saldo per 1 januari	14.296		7.148	
Toevoegingen	23.000		23.000	
Onttrekkingen	0		0	
Onttrekkingen	-15.852		-15.852	
Saldo per 31 december		**21.444**		**14.296**

De bestemmingsreserve wordt gebruikt als er sprake is van inzet van additioneel personeel voor de uitvoer van projecten en/of bij administratieve druk.

Bestemmingsreserve onderhoud		31-12-2024		31-12-2023
Saldo per 1 januari	43.569		43.569	
Toevoegingen	0		0	
Onttrekkingen	0		0	
Saldo per 31 december		**43.569**		**43.569**

De bestemmingsreserve wordt gebruikt voor het opvangen van incidentele onderhoudskosten.

Bestemmingsreserve ontwikkeling infrastructuur recreatie		31-12-2024		31-12-2023
Saldo per 1 januari	50.696		50.696	
Toevoegingen	0		0	
Onttrekkingen	0		0	
Saldo per 31 december		**50.696**		**50.696**

De bestemmingsreserve wordt gebruikt ten behoeve van nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot fietsen, wandelen en paardrijden.

Bestemmingsreserve toiletgebouwen		31-12-2024		31-12-2023
Saldo per 1 januari	6.013		0	
Toevoegingen	0		6.013	
Onttrekkingen	-6.013		0	
Saldo per 31 december		**0**		**6.013**

Voor de sloop van een toiletgebouw recreatievaart is in 2022 een bedrag van € 13.000 gereserveerd. Het slopen van de toiletvoorziening in Havelte heeft in 2023 plaatsgevonden. De kosten waren lager dan verwacht. Het resterende bedrag is gebruikt voor de sloop van het toiletgebouw in Echten. Hiermee komt de bestemmingsreserve te vervallen.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden		31-12-2024		31-12-2023
Wandelnetwerk	13.360		3.494	
Overige crediteuren	72.882		45.077	
		86.242		**48.571**

Bij de afronding van het wandelnetwerk De Wolden is een restantbedrag gereserveerd.

Overlopende passiva		31-12-2024		31-12-2023
Voorschotten projecten	736.066		655.335	
Accountantskosten	6.480		10.500	
Belasting loonheffing	49.829		0	
Kruisposten	0		5.000	
Personele lasten	73.232		0	
Voorziening ww	1.820		1.820	
Folkersma	0		151.301	
Brimos	0		3.759	
Diversen	13.897		2.747	
		881.324		**830.462**

De onderhanden projecten worden nader toegelicht in bijlage 4a en 4b.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen ultimo 2024

Het kopieerapparaat is in gebruik middels een operationale leaseovereenkomst. Deze overeenkomst loopt af per 15 december 2026; de leasetermijn bedraagt per kwartaal € 535,26 (excl. btw). Naast de leaseovereenkomst loopt er een onderhoudscontract, waarin een standaard afname-aantal van kopieën is inbegrepen. Dit contract bedraagt € 362,70 per kwartaal. Deze overeenkomst loopt tot 31 december 2026.

De kantoorruimte Planetron (Drift 11c, Dwingeloo) wordt gehuurd. Het contract loopt af per 1 april 2026. De huurprijs bedraagt per jaar € 48.676,-- (excl. btw); hierbij vindt een jaarlijkse indexering plaats vanaf 1 januari 2022.

Jaarlijks wordt een bijdrage (€ 1.500,--) betaald aan de Stichting Watersportvoorzieningen Appelscha. Deze bijdrage komt ten goede aan het onderhoud van het sanitairgebouw te Appelscha. De looptijd van deze vergoeding is voor onbepaalde tijd.

Voor de automatisering heeft Recreatieschap Drenthe een leveringsovereenkomst met RSE Telecom en ICT B.V. afgesloten, dit betreft een gebruikerscontract. De maandelijkse kosten bedragen € 453,33. Het contract liep tot 31 december 2021, hierna geldt een opzegtermijn van 1 kalendermaand.

Voor de telefonie heeft Recreatieschap Drenthe met RSE Telecom en ICT B.V. een contract afgesloten. De maandelijkse kosten bedragen € 95,50. Het contract loopt af per 1 januari 2026. Er zijn diverse losse telefooncontracten afgesloten met wisselende aflooptermijnen.

Voor de schoonmaakwerkzaamheden heeft Recrecatieschap Drenthe een overeenkomst met TDS schoonmaakservice. De maandelijkse kosten bedragen € 592,35. Het contract liep af per 3 februari 2022. Deze overeenkomst wordt na afloop stilzwijgend verlengd voor één jaar.

Voor het koffieapparaat heeft Recreatieschap Drenthe een huurovereenkomst afgesloten met Peeze Smart Concepts. De maandelijkse kosten bedragen € 127,--. Het contract eindigt op 2 maart 2026.

Voor de beveiliging heeft Recreatieschap Drenthe een onderhoudscontract afgesloten bij All Inn Beveiligingssystemen. De jaarlijkse kosten bedragen € 150,--. Het contract loopt af per 1 juni 2026.

Voor de aanschaf van een elektrische auto is een leasecontract afgesloten met SternLease. De maandelijkse kosten bedragen € 619,-- Het contract loopt af op 1 december 2027.

Met de gemeente Tynaarlo is een verwerkersovereenkomst uitvoering personeels- en salarisadministratie afgesloten. De jaarlijkse kosten bedragen € 5.125,--. Het contract liep af per 31 december 2021. Deze overeenkomst heeft een looptijd voor onbepaalde tijd, met een opzegtermijn van 6 maanden.

Voor het onderhoud van de website heeft Recreatieschap Drenthe een overeenkomst afgesloten met Meceda. De maandelijkse kosten bedragen € 85,--. De jaarlijkse kosten bedragen € 677,--. Het contract liep af op 1 juli 2024, hierna per maand opzegbaar.

Overeenkomst met Stichting Paardenroutes Drenthe met als doel het organiseren en het in stand houden van gebruikersgroepen Hiervoor wordt een jaarlijkse vergoeding van € 3.000,-- verstrekt. Het contract liep tot 31 december 2023. Deze overeenkomst wordt na afloop stilzwijgend verlengd voor één jaar.

Overeenkomst abonnement Storytrails, Drenthe Route App. De jaarlijkse kosten bedragen € 3.850,-- met inflatiecorrectie. Het contract eindigt op 1 november 2025. Na afloop stilzwijgend verlengd voor één jaar, met een opzegtermijn van 3 maanden.

In 2020 heeft het Recreatieschap gronden, welke in erfpacht waren uitgegeven, verkocht. De verkoopopbrengst wordt in 2 delen ontvangen; een deel direct, het tweede deel in 16 jaarlijkse termijnen waarbij de minimale jaarlijkse vergoeding € 13.500,-- is. De termijnen worden jaarlijks geïndexeerd; de eerste termijn is ingegaan per

Ultimo boekjaar is er een schuld aan opgebouwde vakantiedagen van personeel (€ 58.604,--).

EMU-saldo
Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Kortweg geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden). Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het voor decentrale overheden (en dus voor gemeenschappelijke regelingen verplicht gesteld om het eigen EMU-saldo te vermelden in de begroting en de jaarrekening.

Berekening EMU-saldo
Het EMU-saldo van Recreatieschap Drenthe komt op basis van de realisatie 2024 uit op € 146.909,--. Dit betekent dat in EMU-termen de uitgaven € 146.909,-- euro lager zijn dan de inkomsten. Hieronder volgt een overzicht van de berekening van het EMU-saldo:

Berekening EMU-saldo	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	142.277	7.148	437.159
Mutatie materiële vaste activa	6.295	3.299	2.080
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Mutatie voorraden	-1.664	0	-4.215
Gerealiseerde boekwinst verkoop MVA	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**146.908**	**10.447**	**435.024**

Toelichting op de programmarekening 2024

(bedragen in euro's)

Baten

Personeel	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Detachering	9.750	0	30.550
Ondersteuning	0	0	21.270
	9.750	**0**	**51.820**

Een medewerker heeft tijdelijk, aanvullend op de taken bij het Recreatieschap, werkzaamheden verricht bij de gemeenten Ooststellingwerf, middels detachering.

Incidenteel	9.750

De personele baten zijn incidenteel en worden daardoor niet opgenomen in de begroting.

Huisvesting	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Huurinkomsten	7.367	6.860	7.351

Een deel van het pand werd onderverhuurd aan het programma Vitale Vakantieparken van Provincie Drenthe.

Overige opbrengsten	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Recreatiecongres	27.685	8.550	18.426
Excursie	2.450	2.450	2.354
Verkoop kaarten e.d.	21.497	0	22.840
Overige ontvangsten	10.298	0	13.063
	61.930	**11.000**	**56.683**

Jaarlijks wordt er in het najaar een Recreatiecongres georganiseerd (in 2024: 5 december). In april werd er een extra congres georganiseerd, wandelcongres 4 april 2024.

Incidenteel	4.323

Jaarlijks vindt er een bestuursexcursie plaats (in 2024: 25 september).
De verkoop van kaarten e.d. is niet opgenomen in de begroting (variabel). De opbrengst is vergelijkbaar met 2023.
De overige ontvangsten zijn o.a. bebording, frames en aanleg routes derden, deze inkomsten zijn variabel en worden niet opgenomen in de begroting.

Overige opbrengsten windmolen	Werkelijk 0	Begroting 0	Werkelijk 0
Windmolen	27.163	0	0

In verband met de verkoop van grond Pottendijk ontvangen wij jaarlijks een vergoeding van de opbrengst windmolen (€ 13.500 met indexatie, tot en met 2038). Dit is de vergoeding voor 2023 en 2024.

Bijdrage gemeenten	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Bijdrage gemeenten	1.083.165	1.083.165	1.034.598

De gemeentelijke bijdrage wordt berekend a.h.v. de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen verdeelsleutel in de exploitatiekosten (zie bijlage 1).

Bijdrage gemeenten stimuleringsfonds	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Bijdrage gemeenten	303.943	303.943	270.964

De gemeentelijke bijdrage wordt berekend a.h.v. de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen berekeningssystematiek in het fonds stimuleringsfonds (zie bijlage 2).

Toelichting op de programmarekening 2024

(bedragen in euro's)

Lasten

Personeel	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Bruto salarissen	634.210	600.031	649.021
Sociale lasten	162.639	257.156	169.247
Uren naar projecten	-190.184	-148.224	-165.597
Loonkostensubsidie	-17.235	-12.000	-16.226
Inlenen van personeel	40.824	0	7.614
Ziekengeld	-16.872	0	0
Arbeidsongeschiktheidsverz.	114	0	0
Kosten salarisverwerking	6.066	5.555	5.463
Opleiding	694	6.750	4.192
Transitievergoeding	41.244	0	0
Overige kosten	22.966	1.740	8.669
	684.466	**711.008**	**662.383**

Werkgeverslasten

Incidenteel tijdelijke medewerker 38.924

Recreatieschap voert diverse projecten uit. Afhankelijk van de projectopzet en het subsidie- regime kunnen incidentele uren die projectmatig gemaakt zijn door interne medewerkers doorbelast worden naar projecten. Afhankelijk van het project kunnen de uren tegen een brutosalaris uurtarief dan wel met een opslag geboekt worden. Dit geeft geen garantie voor de komende jaren. Ten tijde van het opstellen van de begroting waren nog niet alle door te belasten uren bekend.

Voor een tijdelijke medewerker, vanuit het doelgroepenbeleid, ontvangen wij een loonkostensubsidie van de gemeente Ooststellingwerf.
Incidenteel -17.235

In verband met langdurig zieke medewerker hebben we personeel ingeleend:
Incidenteel communicatie medewerker 22.616
Incidenteel juridische kosten 17.208

Voor een drietal medewerkers hebben wij een uitkering ontvangen:
Incidenteel UWV/ZW/WAZO -8.971
Incidenteel ASR -7.901

Transitievergoeding voor een medewerker uit dienst
Incidenteel 41.244

Overige incidentele vergoedingen medewerker:
Incidenteel 14.506

Huisvesting	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Huur kantoorruimte	48.780	47.915	48.676
Energie kantoorruimte	6.323	14.155	9.789
Schoonmaakkosten	3.716	3.650	3.518
Overige huisvestingskosten	225	2.505	182
	59.044	**68.225**	**62.165**

Recreatieschap huurt een gedeelte van het Planetron, Drift 11c te Dwingeloo. Een deel hiervan wordt onderverhuurd aan het programma Vitale Vakantieparken.

De energie kantoorruimte is lager in verband met een teruggaaf van € 3.877.

Onderhoud	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Autokosten	17.937		16.440
Lease electrische auto	8.083		7.984
Onderhoud algemeen	11.439		22.284
Bewegwijzering	12.528		37.554
Vrijwilliger	2.100		0
Toiletvoorzieningen onderhoud e.d.	23.328		23.793
Toiletvoorzieningen energie	4.066		3.383
	79.481	**71.000**	**111.438**

Een vrijwilliger heeft onderstreuning geboden bij het ontwikkelen van een route.
Incidenteel 2.100

De kosten voor onderhoud algemeen kunnen per jaar fluctureren.

Onderhoud toiletvoorzieningen is inclusief de sloop van toiletgebouw Echten
Incidenteel 6.675

Overige uitgaven	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Recreatiecongres	32.424	8.495	18.426
Recreatiesociëteit	0	1.220	0
Inkoop kaarten e.d.	12.666	0	18.738
Cursus R&T-ambtenaren e.a.	4.630	0	3.990
Kosten excursie	5.012	2.450	4.537
	54.732	**12.165**	**45.691**

Jaarlijks wordt er in het najaar een Recreatiecongres georganiseerd (5 december 2024). In april werd er een extra Recreatiecongres georganiseerd (wandelcongres: 4 april 2024).
Incidenteel 9.095

Er werden kaarten ingekocht, met name wandelknooppunten.
In 2024 werd een themasessie NPLG georganiseerd voor Aorta-leden.
Jaarlijks vindt er er een bestuursexcursie plaats (25 september 2024).

Overige uitgaven toeristische informatievoorzieningen	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Toeristische informatievoorziening	66.534	72.397	55.835
Drenthe.nl	55.350	55.538	54.000
	121.884	**127.935**	**109.835**

De uitgaven ten laste van toeristische informatievoorziening betreffen uitgaven voor de produktie van divers (gratis) foldermateriaal (o.a. Drenthe gids), en ter ondersteuning van projecten TIP-organisaties. Marketing Drenthe ontvangt jaarlijks een bijdrage voor het up-to-date houden van de database die gebruikt wordt als basis voor www.drenthe.nl (Recreatieschap is eigenaar van de database).

Bestuur	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Vergaderkosten en dergelijke	1.013	620	5.021

Bureau	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Portikosten	1.341	1.307	710
Telefoonkosten	3.800	3.049	3.626
Reiskosten	4.586	11.108	4.637
Reiskosten woon- werk	1.198	0	2.683
Representatiekosten	2.411	1.111	4.342
Kantoorbenodigdheden	672	1.198	3.995
Kopieer- en leasekosten	2.003	3.213	1.783
Kantinekosten	2.042	2.287	1.751
Automatiseringskosten	13.960	21.780	22.900
Documentatie en voorlichting	5.767	2.723	2.739
Abonnementen	3.624	1.742	2.827
Bankkosten	918	871	828
Verzekeringskosten	12.588	15.573	14.844
Verzekering verzuimkosten	16.647	18.000	13.992
Accountantskosten	9.950	15.000	12.250
Voorziening oninbare vorderingen	0	0	0
Overige kosten	0	663	805
	81.507	**99.625**	**94.712**

Recreatieschap heeft vele contacten met haar opdrachtgevers en met projectbetrokkenen.
Conform de afspraken in de CAO brengt dit reiskosten met zich mee. in 2024 waren net als in 2023 de reiskosten laag omdat er veel gebruik werd gemaakt van de elektrische (deel)leaseauto.

Recreatieschap Drenthe heeft een aansprakelijkheidsverzekering overheid. De te betalen verzekeringspremie is afhankelijk van de exploitatie. Deze fluctueert jaarlijks met name door het verloop van de financiën binnen de meerjarige projecten.

De accountskosten zijn lager door een vergoeding voor tussentijdse contractopzegging.

Afschrijvingen	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Afschrijvingen	3.295	3.299	4.796

Zie bijlage 3.

Incidentele lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Incidentele lasten	0	0	2.500

Stimuleringsfonds	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Uitgaven projecten in fonds	365.115	303.943	-23.781

De uitgaven aan projecten in het stimuleringsfonds fluctueren per jaar; de toezegging en de daadwerkelijke afronding/ betaling vindt niet altijd in hetzelfde jaar plaats (zie bijlage 5).

Algemeen
De begrotingsoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten of komen pas tot uitdrukking bij het opmaken van de jaarrekening.

Saldo financieringsfunctie

(bedragen in euro's)

Rente	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Rente Schatkistbankieren	99.495	0	90.503

Door stijging van de rente hebben wij een rentevergoeding ontvangen.

Reserves

(bedragen in euro's)

Onttrekking bestemmingsreserve stimuleringsfonds	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Saldo	61.171	0	0

Het saldo betreft het verschil tussen ontvangsten en uitgaven in het boekjaar. Niet alle toezeggingen worden uitbetaald in het jaar van toezegging. De uitbetaling zal dan plaatsvinden in volgende ja(a)r(en). Bepaalde toezeggingen worden pas uitbetaald bij afronding van het project.

Onttrekking bestemmingsreserve personele inzet	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Conform begroting	15.852	15.852	15.852
Saldo	**15.852**	**15.852**	**15.852**

Zoals in de begroting is opgenomen heeft er een onttrekking plaatsgevonden van € 15.852,-- ten gunste van de brutosalarissen. Dit is een bestuursbesluit geweest bij toetreding van de gemeente Ooststellingwerf.

Onttrekking bestemmingsreserve toiletgebouwen	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Reservering voor sloop	6.013	0	6.987

Voor de sloop van het toiletgebouw Echten was een bedrag gereserveerd. Hiermee komt deze bestemmingsreserve te vervallen.

Toevoeging bestemmingsreserve stimuleringsfonds	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Saldo	0	0	294.744

Het saldo betreft het verschil tussen ontvangsten en uitgaven in het boekjaar. Niet alle toezeggingen worden uitbetaald in het jaar van toezegging. De uitbetaling zal dan plaatsvinden in volgende ja(a)r(en). Bepaalde toezeggingen worden pas uitbetaald bij afronding van het project.

Toevoeging bestemmingsreserve personele inzet	Werkelijk 2024	Begroting 2024	Werkelijk 2023
Conform begroting	23.000	23.000	23.000

Zoals in de begroting is opgenomen heeft er een toevoeging plaatsgevonden van € 23,000,-- ten gunste van de brutosalarissen. Dit is een bestuursbesluit geweest bij toetreding van de gemeente Ooststellingwerf.

Wet Normering Topinkomens

Verantwoording 2023 Recreatieschap Drenthe

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze regelgeving verplicht om de bezoldiging van topfunctionarissen toe te lichten. De topfunctionarissen betreffen de leden van het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de directeur. De WNT is van toepassing op Recreatieschap. Het voor Recreatieschap toepasselijke algemeen bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000.

2024

Naam	D.B. Dijkstra
Functiegegevens	Directeur
Functievervulling 2024	1/1-31/12
Omvang dienstverband	1,0
Dienstbetrekking	ja
Beloning	113.213
Onkostenvergoeding	119
Beloningen betaalb. op termijn	18.403
Subtotaal	131.735
Individueel WNT-maximum	233.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	131.735
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

2023

Naam	D.B. Dijkstra
Functiegegevens	Directeur
Functievervulling 2023	1/1-31/12
Omvang dienstverband	1,0
Dienstbetrekking	ja
Beloning	107.745
Onkostenvergoeding	324
Beloningen betaalb. op termijn	17.357
Subtotaal	125.426
Individueel WNT-maximum	223.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	125.426

Recreatieschap Drenthe kent een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur. De bestuurders (wethouders van de deelnemende gemeenten) krijgen geen vergoeding voor hun inzet in de betreffende besturen.

Gegevens Dagelijks Bestuur 2024

Naam		Functie	Gemeente
Mevr.	G. Hempen-Prent	voorzitter	De Wolden
Dhr.	J. Westendorp	penningmeester	Hoogeveen
Dhr.	J. Darwinkel	lid	Noordenveld
Dhr.	D.B. Dijkstra	secretaris/directeur	Recreatieschap

Gegevens Algemeen Bestuur 2024

Naam		Functie	Gemeente
Mevr.	G. Hempen-Prent	voorzitter	De Wolden
Dhr.	J. Westendorp	penningmeester	Hoogeveen
Dhr.	J. Darwinkel	lid	Noordenveld
Dhr.	R. Heling	lid	Aa en Hunze
Dhr.	M. Rasker	lid	Assen
Dhr.	J. Hartsuiker	lid	Borger-Odoorn
Dhr.	E. Holties	lid	Coevorden
Dhr.	P. Schrik	lid	Emmen
Dhr.	R. van Ulzen	lid (gedeeltelijk afwezig 2024)	Meppel
Dhr.	K. Smidt	lid (vanaf 9 september 2024)	Meppel
Dhr.	J. Schipper	lid	Midden-Drenthe
Dhr.	J. van Weperen	lid	Ooststellingwerf
Dhr.	H. de Graaf	lid	Tynaarlo
Dhr.	J.T. Boonstra	lid	Westerveld
Dhr.	D.B. Dijkstra	secretaris/directeur	Recreatieschap

Verplichte **paragrafen**

Verplichte paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen; externe risico's

Recreatieschap Drenthe is een krachtige samenwerkingsregeling die zich actief inzet voor het bevorderen van recreatie en toerisme in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf. De wereld om ons heen verandert snel: geopolitieke spanningen, klimaatverandering, demografische verschuivingen en de voortdurende discussies over stikstof en de wolf hebben directe impact op onze samenleving- en daarmee ook op de recreatiesector in Drenthe. Ondanks deze uitdagingen zien we een autonome groei van zowel dag- als verblijfsrecreatie in de provincie. Het aantal boekingen neemt toe, wat aantoont dat Drenthe aantrekkelijk is en blijft. Toch staat de investeringscapaciteit van de sector onder druk door stijgende kosten, zoals verhoogde btw-trieven en inflatie. Bovendien werpt het Ravijnjaar 2026 zijn schaduw vooruit, wat directe gevolgen kan hebben voor de slagkracht van het Recreatieschap en de publieke investeringen in recreatie en toerisme. Maar waar uidagingen zijn, liggen ook kansen. Recreatieschap Drenthe blijft vooruitkijken, inspelen op nieuwe ontwikkelingen en actief investeren in de toekomst.

Financiële risico's

Het huidige risicomanagement is met name gebaseerd op de bepalingen van de BBV. (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). Op 1 januari 2004 is het Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Twee keer per jaar, bij de begroting en bij de jaarrekening, moeten de belangrijkste financiële risico's worden geactualiseerd en doorgerekend. Recreatieschap moet een eigen vermogen, een weerstandsvermogen, hebben om deze financiële risico's af te kunnen dekken, mochten ze zich voordoen.

De paragraaf weerstandsvermogen dient volgens artikel 11 van het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) ten minste de volgende inhoud te bevatten:

A. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
B. Een inventarisatie van risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie;
C. Het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

Tegenover de weerstandscapaciteit staan de risico's die het Recreatieschap loopt. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen gevormd.

De risico-inschatting is gestoeld op diverse aannames. De globale inschatting van kans en omvang is tijdsgebonden, waarbij het (voortschrijdend) inzicht sterk afhankelijk is van vele onzekere toekomstige factoren. Onder dergelijke risico's wordt derhalve verstaan: alle redelijk voorzienbare onzekerheden die niet direct vooraf kwantificeerbaar zijn. Daarom kunnen er geen voorzieningen voor worden gevormd.

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortkomt, worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit biedt een beter inzicht welke tegenvallers kunnen worden gevangen, zonder dat dit impact heeft op de reeds bestaande plannen. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Voor deze zogenoemde ratio geldt in zijn algemeenheid dat een relatie van 1 tot 1,4 gezien wordt als voldoende (beneden de 1 is onvoldoende tot matig). Het Recreatieschap streeft naar een ratio van 1 hetgeen gezien mag worden als " voldoende".

Om een goed beeld te geven van de structurele exploitatie en de projecten zijn een aantal gegevens over de afgelopen jaren opgenomen. (Bedragen in euro's).

	2024	2023	2022
Algemene reserve	177.277	160.023	148.756
Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme	1.129.009	1.190.181	895.436
Bestemmingsreserve personele inzet	21.444	14.296	7.148
Bestemmingsreserve onderhoud	43.569	43.569	43.569
Bestemmingsreserve ontwikkeling infrastructuur	50.696	50.696	50.696
Bestemmingsreserve toiletgebouwen	0	6.013	13.000
Resultaat boekjaar na bestemming	202.313	142.254	11.267
Totale exploitatie (excl. Projecten)	1.450.537	1.074.760	1.353.123
Totaal projecten	39.041	505.247	375.090

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen om niet begrote kosten op te kunnen vangen. De weerstandscapaciteit is het bedrag van het eigen vermogen dat vrij aanwendbaar is. Dit betreft de algemene reserve.

Personeel
Een kleine organisatie als het Recreatieschap is kwetsbaar voor wat de personele bezetting betreft. Voor veel functies is de beschikbaarheid van vervanging op hetzelfde kwalitatieve niveau niet haalbaar. Dit betekent al snel dat een beroep gedaan moet worden op externe ondersteuning. Een interim-functionaris zal uit het weerstandsvermogen bekostigd moeten worden.

De geringe omvang en opbouw van de organisatie evenals de werkdruk kunnen financiële risico's tot gevolg hebben. De ontwikkelingen worden door het bestuur en management nauwlettend gevolgd. Periodiek vinden beoordelingsgesprekken plaats waarin aandacht is voor werkdruk en het gewenste ontwikkelperspectief van het personeel.

Op basis van onze inschattingen (kans en impact) komen we tot:
- vervanging bij ziekte en calamiteit (directie); 6 maanden, dagtarief € 1.100, 2 dagen per week € 57.200;
- vervanging bij ziekte en calamiteit (administratie/routebureau); 6 maanden, dagtarief € 550, 2 dagen per week € 28.600;
- risico leeftijdsopbouw/uitval/politiek verlof, 12 maanden, € 55.000.

In totaal betreft het financieel risico voor Personeel hiermee € 140.800.

Onroerende zaken
Het Recreatieschap heeft sinds eind 2020 geen onroerende zaken in eigendom. Waardedaling of hiermee samenhangende risico's zijn er derhalve niet.

Materieel
Het Recreatieschap heeft geen gebouwen in eigendom en geen omvangrijke investeringen in materiële vaste activa gedaan. Er bestaan derhalve geen significante risico's omtrent waardering, vervanging en onderhoud.

Interne beheersing
Het Recreatieschap kent, net als iedere andere organisatie, mee- en tegenvallers in de sfeer van organisatie en overige kosten. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op overschrijding van budgetten voor huisvesting, communicatie, kantoor en overige kosten.

Dergelijke tegenvallers dienen opgevangen te kunnen vanuit het weerstandsvermogen. Het budget voor dit type kosten is bij het Recreatieschap ongeveer € 220.000 per jaar.
Indien een tegenvaller blijkt in het verslagjaar zal dit, bij continuïteit van de tegenvaller, door middel van een begrotingswijziging in het daarop volgende jaar dienen te worden voorgelegd aan de deelnemers van de regeling.

	Kans en impact	**Financieel risico**
Budgetoverschrijding	10 % van geraamde kosten	€ 22.000 gedurende 1 jaar

Frauderisico's vormen een onderdeel van risicobeheersing van het Recreatieschap. Risico's zoals financiële fraude, cybercriminaliteit en corruptie worden door het bestuur en management onderkend. Maatregelen zoals risicobeoordeling, interne controlemaatregelen, fraudebewustzijn en monitoring en rapportage kunnen worden genomen om frauderisico's te beheersen. Het blijft van vitaal belang dat bestuur en management zich bewust is van de mogelijke risico's en passende maatregelen neemt om deze te beheersen.

Projecten
De projecten staan bij het Recreatieschap feitelijk buiten de exploitatie. Ter financiering van de projecten wordt een beroep gedaan op externe subsidiegevers. Daarnaast wordt aan een aantal projecten een bijdrage vanuit het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme toegekend. Het saldo van het stimuleringsfonds vormt feitelijk een buffer om de projecten te financieren en de eventuele mee- en tegenvallers op te vangen.

Tegenvallers zullen de mogelijkheden in de toekomst om projecten uit te voeren beperken maar zullen in de basis de weerstandscapaciteit van het Recreatieschap niet aantasten. De stand van de projecten wordt periodiek scherp beoordeeld zodat mogelijke afwijkingen tijdig in beeld komen. In de berekening van het weerstands-vermogen wordt om vorenstaande redenen dan ook met de projecten geen rekening gehouden.

Wederom zijn in 2024 projecten uitgevoerd en in uitvoering genomen. Deze projecten worden administratief en financieel verantwoord via een projectenadministratie. Regelmatig vindt overleg plaats tussen de projectverantwoordelijke en de projectuitvoerende. Aandacht wordt hierbij gevestigd op de juiste toepassing van de subsidievoorwaarden en de actualiteit van de projectadministratie. Hierdoor worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.

Balansrisico's
Dit betreft o.a. openstaande vorderingen, afschrijvingsmethodiek op activa etc. Gezien het bedrag en bij welke organisatie c.q. bedrijf wij een vordering hebben openstaan, zullen deze vorderingen in 2025 daadwerkelijk worden ontvangen (het zijn vorderingen met een legitieme basis). Betreffende de gehanteerde afschrijvingsmethodiek is grotendeels aansluiting gezocht bij gemeentelijke uitgangspunten. Derhalve is er geen sprake van een financieel risico.

Gerechtelijke procedures
Op dit moment worden geen juridische procedures door of tegen de gemeenschappelijke regeling gevoerd. Derhalve is er geen sprake van een financieel risico.

Mogelijke invoer vennootschapsbelastingplicht
Per 1 januari 2016 is de wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemening van kracht geworden. De organisatie kent een gering aantal kleinschalige commerciële activiteiten. Het risico dat deze wet op het Recreatieschap van toepassing is, acht zij beperkt.

Samenvatting en afweging
Resumerend kan tot de volgende opstelling gekomen worden met betrekking tot het gewenste niveau van het benodigde weerstandsvermogen op basis van de geformuleerde uitgangspunten:

Totaaloverzicht	**Financieel risico**
Personeel	€ 140.800
Materieel	0
Interne beheersing	22.000
Overige opbrengsten	0
Projecten	0
Totaal	**€ 162.800**

Afgewogen kan worden dat de risico's zich meestal niet tegelijkertijd voordoen. Dit betekent dat de omvang van het benodigde weerstandsvermogen niet per se de optelsom van de samenstellende delen (kans en impact) behoeft te vormen. Verder kan opgemerkt worden dat het Recreatieschap een gemeenschappelijke regeling is. Deze rechtsvorm betekent uiteindelijk dat mochten de financiële middelen van het Recreatieschap ontoereikend blijken te zijn, de deelnemende gemeenten de tekorten dienen aan te vullen.

De huidige omvang van de weerstandscapaciteit is per 31 december 2024 € 177.277.
De ratio weerstandsvermogen bedraagt € 177.277 / € 162.800 = 1,09.
Dit is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten door het bestuur als als voldoende geacht. Als tegenvallers niet gedekt kunnen worden zullen de deelnemende gemeenten tekorten moeten aanvullen.

Financiele kengetallen	**Realisatie 2024**	**Begroting 2024**	**Realisatie 2023**	**Norm**
Netto schuldquote	-107,60%	-83,35%	-111,50%	< 130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-107,60%	-83,35%	-111,50%	< 130 %
Solvabiliteitsratio	62,67%	47,93%	64,64%	> 25 %
Structurele exploitatieruimte	1,73%	1,02%	20,42%	> 0%

Netto schuldquote
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Recreatieschap ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe beter. Ten opzichte van het voorgaande boekjaar is een verbetering van netto schuldquote te zien.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Recreatieschap in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het gerealiseerde percentage van 62,67% ligt ruimschoots boven de norm van 25% of hoger. Het stimuleringsfonds recreatie & toerisme draagt met name bij aan de solvabiliteit.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten en lasten gaat het om eenmalige gebeurtenissen die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief de mutatie van de reserves) en uitgedrukt in een percentage. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met het gerealiseerde percentage van 1,73% is sprake van een positieve exploitatieruimte in 2024.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Volgens het BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan worden beoordeeld of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Recreatieschap hanteert hierbij de volgende uitgangspunten:

- Als bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijk geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden daarmee de samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid kwalificeren wij dus als “structureel”;
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd als het gaat om niet-structurele toevoegingen aan een bestemmingsreserve of dekking van incidentele lasten;
- Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een bestuursbesluit kwalificeren wij als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer duurt dan drie jaar. Hiervan is sprake bij bijvoorbeeld projecten die langer dan drie jaar duren, maar waarvan wel bekend is dat die bijdrage op termijn stopt.

De over 2024 gerealiseerde incidentele baten en lasten zijn als volgt te specificeren.

Incidentele baten en lasten (bedragen in euro's)	**Realisatie 2024**	**Begroting 2024**	**Realisatie 2023**
Incidentele baten			
Personeel - detachering	9.750	-	51.820
Overige opbrengsten - recreatiecongres extra	4.323	-	0
Reserve - stimuleringsfonds	61.171	-	0
Reserve - sloop toiletvoorziening	6.013	-	6.987
Totaal incidentele baten	**81.257**	**0**	**58.807**
Incidentele lasten			
Personeel - doelgroepenbeleid	38.924	-	35.952
Personeel - communicatie medewerker	22.616	-	0
Personeel - loonkostensubsidie	-17.235	-	-16.226
Personeel - juridische ondersteuning	31.714	-	0
Personeel - UWV zw/wazo	-8.971	-	0
Personeel - ziekengeld	-7.901	-	0
Personeel - transitievergoeding	41.244	-	0
Onderhoud - vrijwilliger	2.100	-	0
Onderhoud - sloop toiletgebouw	6.675	-	6.987
Overige uitgaven - recratiecongres extra	9.095	-	0
Afschrijving - plotter	0	-	1.086
Reserve - stimuleringsfonds	0	-	327.244
Incidentele lasten - eigen risico voorde	0	-	2.500
Totaal incidentele lasten	**118.261**	**0**	**357.543**
Saldo incidentele baten en lasten	**-37.004**	**0**	**-298.736**

Incidentele baten

Personeel- detachering	Een medewerker heeft middels een detacheringscontract, aanvullend op de taken bij het Recreatieschap, werkzaamheden verricht bij een gemeente.
Overige opbrengsten - recreatiecongres extra	In verband met extra recreatiecongres extra inkomsten.
Reserve - stimuleringsfonds	Het saldo betreft het verschil tussen ontvangsten en uitgaven in het boekjaar.
Reserve - sloop toiletvoorziening	Er was in 2022 een reserve gevormd voor de sloop van het toiletgebouw. In 2023 is het toiletgebouw in Havelte gesloopt er heeft een onttrekking uit de reserve plaatsgevonden. In 2024 is het toiletgebouw in Echten gesloopt en heeft er een onttrekking uit de reserve plaatsgevonden.

Incidentele lasten

Personeel - doelgroepenbeleid	Voor een tijdelijke medewerker, vanuit het doelgroepenbeleid, betalen wij salaris.
Personeel - communicatie medewerker	In verband met langdurig zieke medewerker hebben we een communicatie medewerker ingebuurd.
Personeel - loonkostensubsidie	Voor een tijdelijke medewerker, vanuit het doelgroepenbeleid, ontvangen wij loonkostensubsidie van de gemeente Ooststellingwerf.
Personeel - juridische ondersteuning	In verband met afronden contract.
Personeel - UWV zw/wazo	Uitkeringen zw en wazo voor een tweetal medewerkers.
Personeel - ziekengeld	Tijdelijk ziekengeld ontvangen voor een medewerker.
Personeel - transitievergoeding	In verband met beëindiging dienstverband medewerker.
Onderhoud - vrijwilliger	Ondersteuning route.
Onderhoud - sloop toiletgebouw	Voor de sloop van het toiletgebouw Echten zijn éénmalig kosten gemaakt.
Overige uitgaven - recratiecongres extra	In verband met extra recreatiecongres extra kosten.

Financiering

Algemeen

Het belangrijkste thema van de wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is het inzicht geven in de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De doelstellingen, richtlijnen en limieten van het voorgestane beleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De treasuryparagraaf is één van de onderdelen waarmee de wetgever beoogt de transparantie en bestuurlijke beheersbaarheid van deze functie te bevorderen. De wet Fido schrijft voor dat samen met de jaarstukken ook de overzichten met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet bij Gedeputeerde Staten moeten worden ingediend. Evenals in 2023 is er geen sprake van een vaste schuld (langlopende lening), een overzicht betreffende de renterisiconorm is voor 2024 derhalve niet van toepassing.

Om praktische redenen is ervoor gekozen het model ‘kasgeldlimiet’ in deze paragraaf op te nemen. De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) wordt volgens de wet Fido bij aanvang van het kalenderjaar 2024 gesteld op 8,2%. Van het begrotingstotaal van € 1.404.968 is dat € 115.207.

Recreatieschap heeft in 2024 geen gebruik gemaakt van kasgeldleningen. (bedragen in euro's)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	1.404.968	1.404.968	1.404.968	1.404.968
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2
in een bedrag	115.207	115.207	115.207	115.207

Berekening netto-vlottende schuld
Vlottende schuld -/- vlottende middelen: € 86.242 -/- € 2.470.142 = -€ 2.383.900

Toetsing kasgeldlimiet
Kasgeldlimiet -/- netto vlottende schuld: € 115.207 -/- -€ 2.383.900 = € 2.499.107

Verbonden partijen

Algemeen
Een verbonden partij is een privaat dan wel publiekrechtelijke organisatie, waarin Recreatieschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In 2024 was er geen sprake van een verbonden partij.

Bedrijfsvoering
Zie jaarverslag.

Verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur
In deze rechtsmatigheidsverantwoording geeft het Dagelijks Bestuur aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand gekomen zijn. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

De verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings- voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is door het Algemeen Bestuur op 15 december 2004 het vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het Algemeen Bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € 43.482.

Conclusie
Het bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Ondertekening

Voorzitter

Directeur

66
82
Dorpsstraat
WESTERBORK 4
BEILEN 11
SCHOONOORD 7
ZWEELOO 8
EMMEN 21
KLINKERWEG
BORGER 15

Controle-
verklaring

VAN DER MEER
Accountants & Adviseurs

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Recreatieschap Drenthe

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Recreatieschap Drenthe te Dwingeloo gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Recreatieschap Drenthe op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. het overzicht van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024;

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Recreatieschap Drenthe zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Venekoterweg 44
Postbus 18, 8430 AA Oosterwolde
Tel. (0516) 82 09 20

Emmaplein 6
Postbus 30019, 9700 RM Groningen
Tel. (050) 31 37 040

Lorentzpark 1
Postbus 202, 9350 AE Leek
Tel. (0594) 58 05 80

lid van SRA

Internet: www.vandermeeracc.nl
E-mail : info@vandermeeracc.nl

Al onze dienstverlening wordt uitgevoerd door Van der Meer Accountants BV, ingeschreven in het handelsregister te Leeuwarden, onder nr. 01079042. Van toepassing zijn de algemene voorwaarden van het SRA, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 40481466.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:
- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- overzicht verschillenanalyse Incidenteel-Structureel.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in ingevolge artikel 213 lid 3 onder d van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en overzicht verschillenanalyse Incidenteel-Structureel in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 14 maart 2025

Van der Meer Accountants B.V.

w.g.

R. Hooiveld RA

Bijlagen

Bijlage 1

(bedragen in euro's)

Bijdragen gemeenten in de exploitatiekosten (bijdrageregeling) 2024

Gemeente	in %	Werkelijk 2024	Begroting 2024
Aa en Hunze	7,75	78.085	78.085
Assen	7,50	75.570	75.570
Borger-Odoorn	8,00	80.608	80.608
Coevorden	9,25	93.203	93.203
De Wolden	6,75	68.013	68.013
Emmen	18,00	181.367	181.367
Hoogeveen	8,00	80.608	80.608
Meppel	4,00	40.304	40.304
Midden-Drenthe	10,00	100.760	100.760
Noordenveld	7,25	73.051	73.051
Ooststellingwerf	7,50	75.570	75.570
Tynaarlo	6,25	62.975	62.975
Westerveld	7,25	73.051	73.051
Totaal	**107,5**	**1.083.165**	**1.083.165**

Bijlage 2

(bedragen in euro's)

Bijdragen gemeenten 2024 in het stimuleringsfonds. Ter stimulering van projecten in het kader van Recreatie en Toerisme (bijdrageregeling).

Gemeente	Werkelijk 2024	Begroting 2024
Aa en Hunze	42.473	42.473
Assen	17.101	17.101
Borger-Odoorn	42.968	42.968
Coevorden	33.323	33.323
De Wolden	16.980	16.980
Emmen	14.538	14.538
Hoogeveen	14.188	14.188
Meppel	14.617	14.617
Midden-Drenthe	26.249	26.249
Noordenveld	15.142	15.142
Ooststellingwerf	16.552	16.552
Tynaarlo	17.077	17.077
Westerveld	32.735	32.735
Totaal	**303.943**	**303.943**

Bijlage 3

Overzicht materiële vaste activa

Omschrijving	Aanschafdatum	Afschrijvings %	Aanschafwaarde begin boekjaar	Vermeerderingen	Verminderingen	Aanschafwaarde einde boekjaar	Totale afschrijving begin boekjaar	Afschrijving desinvesteringen	Boekwaarde begin boekjaar	Afschrijving boekjaar	Boekwaarde einde boekjaar	Restwaarde begin boekjaar	Restwaarde einde boekjaar
Vervoermiddelen													
Bedrijfsauto's													
Volkswgn 3-VLX-11	1-3-2011	20,00	19.708	0	19.708	0	16.708	0	3.000	0	0	3.000	0
Volkswgn 5-VZK-31	16-10-2012	20,00	20.250	0	0	20.250	17.250	0	3.000	0	3.000	3.000	3.000
Volkswgn 6-VXS-11	2-12-2019	20,00	9.950	0	0	9.950	7.312	0	2.638	1.493	1.146	995	995
Peugeot V-325-K	25-11-2020	20,00	7.000	0	0	7.000	3.885	0	3.115	1.260	1.855	700	700
Laadpaal	7-4-2023	20,00	2.715	0	0	2.715	362	0	2.353	543	1.810	0	0
Subtotaal			**59.623**	**0**	**19.708**	**39.915**	**45.517**	**0**	**14.106**	**3.295**	**7.811**	**7.695**	**4.695**
Automatisering													
Totaal			**59.623**	**0**	**19.708**	**39.915**	**45.517**	**0**	**14.106**	**3.295**	**7.811**	**7.695**	**4.695**

Bijlage 4a

Onderhanden projecten
(bedragen in euro's)

Naam project	Project nummer	Saldo per 1-1-2024		Lasten 2024	Baten 2024	Saldo per 31-12-24	
		Vordering	Schuld			Vordering	Schuld
Buitensportfonds	802			29.037	74.037		45.000
Wandelknp. deel 3 Meppel/Westerveld/Noordenveld	845		67.735	20.220	32.000		79.515
Wandelknooppunten onderhoud	850		197.390	102.948	163.998		258.440
Perspectief 2030	853			0	0		0
Wandelknp. deel 4 Borger-O/Coevorden/Midden-Dr.	856		86.306	93.346	30.000		22.960
Wandelplatform	857	5.050		8.893	8.540	5.403	
Wandelknp. deel 5 rest van Drenthe	858		164.478	448.896	129.800	154.618	
Expertteam DGH	862		74.683	67.246	63.800		71.237
Van Gogh onderhoud 10 jaar	868		9.566	3.926	0		5.640
Paradijssluis Meppel	869		23.850	0	30.000		53.850
Onderborden NP Drentsche Aa	871		10.000	2.166	1.250		9.084
Gebiedsontwikkeling Ruinen - Dwingelerveld	872		37	0	0		37
Hardlooproutes Assen	873		9.979	7.292	0		2.687
Duurzaamheidsprogramma	874			14.390	10.000	4.390	
Escapetours in Drenthe	875			0	30.000		30.000
Drenthepad borden	877			1.541	0	1.541	
Tour de TT fietsroute	878			11.151	20.000		8.849
Onderzoek Dashboard Impact Toerisme	879			32.760	39.600		6.840
Fietsroute Langs de grenzen van Drenthe	880			0	39.720		39.720
Bankjes in Drenthe fase 2	881			312	80.000		79.688
Informatiepanelen mountainbikeroutes	882			0	22.520		22.520
Afgeronde projecten in 2024		41.129	11.311	35.960	65.778		0
Totaal		**46.179**	**655.335**	**880.084**	**841.043**	**165.952**	**736.066**

Bijlage 4b

Toelichting op lopende projecten
(bedragen in euro's)

Naam project:	**Buitensportfonds**	
Totale kosten:	65.173	
Subsidie:	45.000	
Bijdrage derden:	12.500	
Recreatieschap:	52.673	
Startdatum:	1 december 2016	
Einddatum:	31 december 2030	
	Saldo per 31 december 2024	45.000
	Nog te verwachten kosten	-45.000
	Nog te verwachten inkomsten	p.m.
	Per saldo	0

Naam project:	**Wandelknooppunten deel 3 Meppel/W'veld/N'veld**	
Totale kosten:	262.343	
Subsidie:	104.000	
Bijdrage derden:	205.858	
Recreatieschap:	32.000	
Startdatum:	1 november 2019	
Einddatum:	31 december 2024	
	Saldo per 31 december 2024	79.515
	Nog te verwachten kosten	0
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	79.515

Naam project:	**Wandelknooppunten onderhoud**	
Totale kosten:	n.t.b.	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	n.t.b.	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	1 oktober 2020	
Einddatum:	n.v.t.	
	Saldo per 31 december 2024	258.440
	Nog te verwachten kosten	-258.440
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	0

Naam project:	Perspectief 2030		
Totale kosten:	32.500		
Subsidie:	0		
Bijdrage derden:	0		
Recreatieschap:	32.500		
Startdatum:	1 december 2020		
Einddatum:	31 december 2029		
		Saldo per 31 december 2024	0
		Nog te verwachten kosten	p.m.
		Nog te verwachten inkomsten	p.m.
		Per saldo	0

Naam project:	Wandelknooppunten deel 4 Borger-O/Coev/Mid-Dr		
Totale kosten:	300.777		
Subsidie:	104.000		
Bijdrage derden:	189.737		
Recreatieschap:	30.000		
Startdatum:	1 juli 2021		
Einddatum:	31 december 2024		
		Saldo per 31 december 2024	22.960
		Nog te verwachten kosten	0
		Nog te verwachten inkomsten	0
		Per saldo	22.960

Naam project:	Wandelplatform		
Totale kosten:	10.000		
Subsidie:	0		
Bijdrage derden:	0		
Recreatieschap:	10.000		
Startdatum:	1 december 2020		
Einddatum:	31 december 2025		
		Saldo per 31 december 2024	-5.403
		Nog te verwachten kosten	-4.597
		Nog te verwachten inkomsten	10.000
		Per saldo	0

Naam project:	Wandelknooppunten deel 5 rest van Drenthe		
Totale kosten:	1.114.822		
Subsidie:	383.109		
Bijdrage derden:	487.095		
Recreatieschap:	90.000		
Startdatum:	1 december 2020		
Einddatum:	31 december 2024		
		Saldo per 31 december 2024	-154.618
		Nog te verwachten kosten	0
		Nog te verwachten inkomsten	154.618
		Per saldo	0

Naam project:	**Expertteam DGH**	
Totale kosten:	254.000	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	12.500	
Recreatieschap:	48.000	
Startdatum:	1 maart 2023	
Einddatum:	1 maart 2025	
	Saldo per 31 december 2024	71.237
	Nog te verwachten kosten	-163.937
	Nog te verwachten inkomsten	92.700
	Per saldo	0

Naam project:	**Van Gogh onderhoud 10 jaar**	
Totale kosten:	9.566	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	9.566	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	1 augustus 2023	
Einddatum:	1 maart 2033	
	Saldo per 31 december 2024	5.640
	Nog te verwachten kosten	-5.640
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	0

Naam project:	**Paradijssluis Meppel**	
Totale kosten:	6.150	
Subsidie:	30.000	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	1 oktober 2023	
Einddatum:	1 juli 2025	
	Saldo per 31 december 2024	53.850
	Overdracht project	-53.850
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	0

Naam project:	**Onderborden NP Drentsche Aa**	
Totale kosten:	16.250	
Subsidie:	5.000	
Bijdrage derden:	6.250	
Recreatieschap:	5.000	
Startdatum:	1 december 2023	
Einddatum:	31 maart 2025	
	Saldo per 31 december 2024	9.084
	Nog te verwachten kosten	-14.084
	Nog te verwachten inkomsten	5.000
	Per saldo	0

Naam project:	Gebiedsontwikkeling Ruinen-Dwingelerveld	
Totale kosten:	30.000	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	30.000	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	1 december 2023	
Einddatum:	31 december 2025	
	Saldo per 31 december 2024	37
	Nog te verwachten kosten	-25.266
	Nog te verwachten inkomsten	25.229
	Per saldo	0

Naam project:	Hardlooproutes Assen	
Totale kosten:	9.979	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	9.979	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	1 december 2023	
Einddatum:	31 december 2026	
	Saldo per 31 december 2024	2.687
	Nog te verwachten kosten	-2.687
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	0

Naam project:	Duurzaamheidsprogramma	
Totale kosten:	15.000	
Subsidie:	5.000	
Bijdrage derden:	5.000	
Recreatieschap:	5.000	
Startdatum:	1 maart 2024	
Einddatum:	1 mei 2025	
	Saldo per 31 december 2024	-4.390
	Nog te verwachten kosten	610
	Nog te verwachten inkomsten	5.000
	Per saldo	1.220

Naam project:	Escapetours in Drenthe	
Totale kosten:	40.000	
Subsidie:	20.000	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	20.000	
Startdatum:	1 juli 2024	
Einddatum:	31 december 2025	
	Saldo per 31 december 2024	30.000
	Nog te verwachten kosten	-40.000
	Nog te verwachten inkomsten	10.000
	Per saldo	0

Naam project:	Drenthepad borden	
Totale kosten:	10.000	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	10.000	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	1 juli 2024	
Einddatum:	31 maart 2025	
	Saldo per 31 december 2024	-1.540
	Nog te verwachten kosten	-8.460
	Nog te verwachten inkomsten	10.000
	Per saldo	0

Naam project:	Tour de TT fietsroute	
Totale kosten:	20.000	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	20.000	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	16 oktober 2024	
Einddatum:	31 december 2025	
	Saldo per 31 december 2024	8.849
	Nog te verwachten kosten	-8.849
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	0

Naam project:	Onderzoek Dashboard Impact Toerisme	
Totale kosten:	54.600	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	39.600	
Recreatieschap:	15.000	
Startdatum:	1 oktober 2024	
Einddatum:	1 mei 2025	
	Saldo per 31 december 2024	6.840
	Nog te verwachten kosten	-21.840
	Nog te verwachten inkomsten	15.000
	Per saldo	0

Naam project:	Fietsroute Langs de grenzen van Drenthe	
Totale kosten:	91.800	
Subsidie:	49.650	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	42.150	
Startdatum:	1 november 2024	
Einddatum:	1 juli 2025	
	Saldo per 31 december 2024	39.720
	Nog te verwachten kosten	-91.800
	Nog te verwachten inkomsten	52.080
	Per saldo	0

Naam project:	Bankjes in Drenthe 2	
Totale kosten:	125.000	
Subsidie:	100.000	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	25.000	
Startdatum:	1 november 2024	
Einddatum:	31 december 2026	
	Saldo per 31 december 2024	79.688
	Nog te verwachten kosten	-124.688
	Nog te verwachten inkomsten	45.000
	Per saldo	0

Naam project:	Informatiepanelen Mountainbikeroutes	
Totale kosten:	28.150	
Subsidie:	28.150	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	3 november 2024	
Einddatum:	15 april 2025	
	Saldo per 31 december 2024	22.520
	Nog te verwachten kosten	-28.150
	Nog te verwachten inkomsten	5.630
	Per saldo	0

Bijlage 5: Stimuleringsfonds

Nr.	AB/DB/Dir.	Project	Bestemd	Totale project kosten	Uitgaven	Nog uit te geven	Vrijval/ over-schrijding
	Begroting	Recreatiecongres	8.550,00	23.329,00	7.847,61	0,00	702,39
	Begroting	Excursie	2.450,00	5.012,00	2.450,00	0,00	0,00
	Directie	wandelen deel 5 wandelknooppuntbordjes	25.000,00	25.000,00	0,00	0,00	25.000,00
	Directie	wandelen deel 5 overig	30.000,00	30.000,00	0,00	0,00	30.000,00
537	DB 07-11-2012	St. De Hondsrug UNESCO Global Geopark	20.947,00	zie 2014	20.947,00	0,00	0,00
691	DB: 11-01-2017	Vitale vakantieparken	50.000,00	zie 2017	0,00	0,00	50.000,00
888	DB: 04-04-2018	Vitale vakantieparken taskforce	60.000,00	zie 2018	60.000,00	0,00	0,00
925	DB	Perspectief 2030	25.000,00	zie 2020	0,00	25.000,00	0,00
926	Directie	Expertteam DGH	24.000,00	zie 2023	0,00	24.000,00	0,00
933	Directie	Nivon Drenthepad	6.050,00	zie 2023	6.050,00	0,00	0,00
937	Directie	Gemeente De Wolden gebiedsontwikkeling Ruinen - Dwingelderveld	15.000,00	zie 2023	0,00	15.000,00	0,00
939	Directie	MTB visie	2.975,00	5.950,00	0,00	2.975,00	0,00
940	Directie	Bebording Zuidlaardermeer	8.000,00	16.000,00	0,00	8.000,00	0,00
941	Directie	Educatieve grafheuvel Noordenveld	3.500,00	38.468,00	4.235,00	0,00	-735,00
942	Directie	Onderzoek Z-O Drenthe	3.500,00	7.000,00	0,00	3.500,00	0,00
943	Directie	Hunebedcentrum Mobiele Archeohotspot	2.500,00	42.500,00	0,00	0,00	2.500,00
944	Directie	Kinderbeleefroute Zwinderen, gemeente Coevorden	5.000,00	60.000,00	0,00	0,00	5.000,00
945	Directie	Ontwikkelagenda Ooststellingwerf	10.000,00	40.000,00	0,00	10.000,00	0,00
946	Directie	Huis van Drenthe Dr. AA	10.000,00	750.000,00	0,00	10.000,00	0,00
947	Directie	Shakespeare 'n Loopje met William	2.000,00	10.000,00	0,00	2.000,00	0,00
948	Directie	Duurzaamheidsprogramma	5.000,00	15.000,00	0,00	5.000,00	0,00
949	directie	langeafstand fietsroute Hondsrug	5.000,00	20.000,00	0,00	5.000,00	0,00
950	directie	Vitale Logies gem. Ooststellingwerf	10.000,00	50.000,00	0,00	10.000,00	0,00
951	directie	Vaarrecreatie Hoogeveen/Echten	14.000,00	28.000,00	14.000,00	0,00	0,00
952	directie	Onderborden NP Drentsche Aa	5.000,00	16.250,00	0,00	5.000,00	0,00

Nr.	AB/DB/Dir.	Project	Bestemd	Totale project kosten	Uitgaven	Nog uit te geven	Vrijval/ over-schrijding
953	directie	Ecorysrapport	16.500,00	16.500,00	15.750,00	0,00	750,00
954	directie	Dashboard Impactmodel	15.000,00	54.600,00	0,00	15.000,00	0,00
955	Directie	Kop van Drenthe	10.500,00	40.000,00	10.500,00	0,00	0,00
956	directie	WKP De Wolden deel 3	15.000,00	141.667,00	15.000,00	0,00	0,00
957	directie	Bankjes in Drenthe	25.000,00	125.000,00	0,00	25.000,00	0,00
958	directie	Buitensport	29.037,76	29.037,76	29.037,76	0,00	0,00
959	directie	Fietsroute "Langs de grenzen van Drenthe"	42.150,00	91.800,00	0,00	42.150,00	0,00
		Subtotaal	**506.659,76**	**1.681.113,76**	**185.817,37**	**207.625,00**	**113.217,39**
Afloop 2023							
893	Directie	National Park Drentse-Friese grensstreek nieuwe stijl	6.000,00	500.740,00	0,00	0,00	6.000,00
925	DB	Perspectief 2030	25.000,00	Zie 2020	0,00	0,00	25.000,00
926	Directie	Expertteam DGH	24.000,00	118.000,00	0,00	24.000,00	0,00
930	Directie	St. Paardenroutes hippisch recr Dr	20.000,00	75.000,00	0,00	20.000,00	0,00
934	Directie	org.kosten NP Drentsche AA	5.000,00	0,00	0,00	0,00	5.000,00
935	Directie	Routevisie	5.000,00	5.000,00	3.998,89	0,00	1.001,11
937	Directie	Gemeente De Wolden gebiedsontwikkeling Ruinen - Dwingelderveld	15.000,00	30.000,00	0,00	15.000,00	0,00
	Directie	Wandelknooppunten deel 3 Meppel/Westerveld	32.000,00	100.000,00	32.000,00	0,00	0,00
	Directie	Wandelknooppunten deel 4 Coevorden, Midden-Dr	30.000,00	151.667,00	30.000,00	0,00	0,00
	Directie	Wandelknooppunten deel 5 Tynaarlo, Hoogeveen, Assen Aa en H, Emmen, Noordenveld	90.000,00	1.430.000,00	90.000,00	0,00	0,00
Afloop 2022							
904	Directie	Gemeente Ooststellingwerf Open Monumentenbord	7.000,00	30.000,00	0,00	0,00	7.000,00
Afloop 2021							
870	Directie	Bankjes in Drenthe	25.000,00	100.000,00	23.298,58	0,00	1.701,42
871	Directie	Organisatiebudget Wandelplatform Dr.	10.000,00	10.000,00	0,00	10.000,00	0,00
885	Directie	Ellert en Brammert film	5.000,00	80.000,00	0,00	0,00	5.000,00
		Totaal	**805.659,76**	**4.311.520,76**	**365.114,84**	**276.625,00**	**163.919,92**

Bijlage 6

Bestemmingsreserve stimuleringsfonds
(bedragen in euro's)

	stand per 1 januari	bijdragen gemeenten	verkoop Pottendijk	uitgaven fonds	stand per 31 december	investeringen mogelijk gemaakt door het fonds
verslagjaar 2020	439.411	303.606	0	-199.081	543.936	1.227.385
verslagjaar 2021	543.936	309.442	297.088	-267.806	882.660	1.288.720
verslagjaar 2022	882.660	311.582	0	-298.807	895.435	4.905.494
verslagjaar 2023	895.435	270.964	0	23.781	1.190.180	3.696.788
verslagjaar 2024	1.190.180	303.943	0	-365.114	1.129.009	1.681.114
Totaal						**12.799.500**

De middelen welke per 31 december aanwezig zijn in de bestemmingsreserve zijn reeds toegezegd. Veelal betreffen dit bijdragen aan langjarige projecten. De uitbetaling van de gelden vindt veelal achteraf plaats (nadat verantwoording van het project is ontvangen).

Bijlage 7

Gebeurtenissen na balansdatum
In het tijdspad van opstellen en vaststellen van de rekening moeten gunstige en ongunstige gebeurtenissen, die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum, altijd in de jaarrekening worden verwerkt als deze onontbeerlijk zijn voor het inzicht van het bestuur bij de vastelling van de jaarstukken. Het gaat dan om gebeurtenissen met materiële bedragen ten opzichte van het totaal van baten en/of lasten.

Wij verwachten de volgende gebeurtenis na balansdatum;

Naheffing van de energielasten, hoger gasverbruik en lager electriciteitsverbruik.

Recreatieschap Drenthe | Drift 11c | 7991 AA | Dwingeloo | **recreatieschap.nl**
KvK-nr.: 52124479 | BTW-nr.: NL003828591B01